

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2994, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Najopasnejša epidemija

Nemčija odmeva govore, ki pozivajo ljudstvo, naj vodijo narodnosocialistične stranke Hitlerja potrdi kot vodjo države na mestu, ki ga je zavzemala pred vojno dinastija Hohencolerncev. Ko se to zgodi — in o tem ni nobenega dvoma — napoči zelo važen trenutek ne samo za Nemčijo, ampak za bodočnost vse Evrope. Takozvani Führer nemškega fašizma, ki je že zdaj, ko je bil samo kancler, opetovano prekršil ustavo, bo s tem dnem odtel v najvišje dostojanstvo, s katerim nemški narod razpolaga. Njegova nasilna diktatura bo na ta način dobila moralno avtoriteto, kakršne dozdaj ni imela, in njegov položaj se bo brez dvoma zelo utrdil. Ne smemo pozabiti, kaj Nemcu, ki je šel skozi vojaško prusko šolo, pomeni najvišja avtoriteta v državi. Hitlerju samemu pa bo vrhovno vodstvo države podelilo neomejeno oblast, kakršne niti ruski carji, ki so bili vezani vsaj na strogo pravoslavno tradicijo, niso imeli. Šele zdaj postane bivši pleskarski pomočnik pravi in absolutni vodja Nemčije.

Seveda tudi Hitler ni brez vsake postave in vodila. Vprašanje je samo, ali ga bo vodil narodni socializem, če je to sploh kak program in ne samo krinka za izvajanje absolutizma v zvestnem in očitnem nasprotju do evropske demokracije. Po 30. juniju tega leta smemo po pravici z nekim pariškim listom reči, da je narodni socializem mrtev in da se je iznova porodil pangermanizem. Hitler je v osebi Röhma in njegovih prijateljev likvidiral narodni socializem, v kolikor je pomenjal možnost socialnega preobrata na levo, in kar je po tem krvavem dnevu od narodnega socializma še ostalo, so gole besede o »narodnem blagru« in »prvenstvenem pomenu skupnosti pred koristjo posameznika« in o »vseoblasti države«, napram kateri posameznik ne velja nič. To pa je čisto prusovstvo in Hitler je danes kot absolutni vodja Nemčije obenem popolno orodje v rokah onega razreda, ki je nositelj pruske državne ideje. Hitlerja ne podpirajo več veterani narodnega socializma, niti je mladina za njim zato, ker se je nekoč imenoval vodja nekega narodnega idejnega in socialnega pokreta, ki naj bi preobrazil in prenovil ves svet in ves družabni red — ne — Hitler velja danes in tudi v resnici je naslednik Viljemove, Bismarkove, Hindenburgove Nemčije pod vodstvom pruske feldmaršalske palice. Zato mu je pokojni državni predsednik čestital h krvavemu čiščenju 30. junija, zato ga je podprla Reichswehr in ga je, potem ko je razgnal »boljševizirajoče« vrste svoje lastne stranke, nemški veliki kapital spoznal za vrednega in sposobnega, da sledi tannenberskemu zmagovalcu kot najvišji predstavnik Nemčije. Zato so utihnil vsi načrti o korporativni ureditvi države na podlagi sodelovanja vseh delovnih stanov, zato je postal Schacht, zaupnik veleindustrije in velebank, minister narodnega gospodarstva in sedaj oznanja, da bo pomedel še zadnje ostanke marksizma, krščanskega in narodnega socializma ter upostavljal moč in veljavo velekapitala, ki edini more rešiti Nemčijo, katera trpi sedaj radi pomanjkanja sirovin, denarja in trga.

Slično, čeprav ne tako očiten, je bil proces preobrazbe fašizma v Italiji. Tudi tukaj je vodja fašizma po kratki dobi revolucionarnih fraz in gest, ko se je zdelo, da je proti kralju, proti armadi, proti privilegiranim slojem, previdno in počasi začel prilagodevati nauk in prakso črnih eraj konservativnim silam in obstoječemu velenarskemu družabnem redu, tako da končno vsa »reforma« fašizma obstoja samo v tem, da je z demokratsko ustavo in parlamentom odstranjena ljudska kontrola in ljudsko sodelovanje pri dejavnem političnem življenju, novega pa na mesto prejšnjega ni fašizem postavil ničesar kakor samo samooblastvo in edino voljo takozvanega vodje. Tudi v Italiji o kakšnem socialnem preobratu po fašizmu ni govora in kakor je v Nemčiji v gospodarskih vprašanjih diktator gospod Schacht, tako v Italiji komandirajo gospod Volpi in njegovi koncerni, ki jim je Mussolinijev zakon o korporacijah brezpomembna krpa papirja. Načelni in odločni demokrat Roosevelt je s svojo »Niro« v socialnem pogledu stvil več, nego italijanski in nemški fašizem oziroma, točneje rečeno, je storil veliko, dočim ništa Mussolini in Hitler storila ničesar, razun da sta varala in še varata svet s tozadevnimi »reformatoričnimi« govori.

Pač pa sta oba storila jako veliko za militarizacijo države. Italijanski duce je v dvanajstih letih svojega neomejenega vladanja vrgel v žrelo vojnemu bogu najmanj 50 milijard lir. 7. avgusta tega leta smo brali v fašističnih listih, da je italijanska vlada določila 1200 milijonov lir za dopolnitev letalskega brodogradnje, dve nadkrizarki, ki jih je letos sklenila zgraditi, pa bosta stali 1 milijardo! Kako zelo se oborožuje Nemčija, je tudi znano. Zdjaj zahteva še Avstrija povečanje svoje armade in ker je danes Avstrija popoln vazal Italije, Italija pa stoji z Nemčijo mednarodno v eni črti, kadar gre za revizijo sedanjega mirovnega stanja — zato smemo po pravici reči, da so fašizem, narodni socializem in heimwehrovstvo popolnoma solidarni v politiki, ki je naperjena proti miru, kakor so ga ustvarile evropske demokracije po svetovnem klanju leta 1914—18. To je edini in najvidnejši rezultat fašistične politike v Evropi.

V tem znamenju bo torej Adolf Hitler v kratkem potrjen kot vodja države in če pomislimo, kako je sodelovanje francoskega, angleškega in ruskega generalnega štaba samo naraven odgovor na dejstva, ki so dovedla do popolne fašistizacije Nemčije z aktivno pomočjo Italije — potem smo upravičeni, da vzkliknemo: Ali bosta nemški in italijanski narod imela pogum, da stresa s sebe fašistični jarem — ali pa bo postala vsak dan večja nevarnost, da ta pogubni paganski nacionalizem absolutnih vodij ne bi zanetil svetovnega požara, proti kateremu je bil minuli — igrača...

Dolžnost vse evropske demokracije bi zato bila, da stori z največjo energijo vse, da se fašizem zatrt kot najopasnejša epidemija sodobnega človeštva.

Zakaj Rusija sili k vzhodnemu paktu?

Na Daljnem vzhodu bo počilo?

Borben proglas Kučenova - Rusija ne bo dala pedi svoje zemlje - Neznana prijateljica Rusije

Pariz, 17. avg. b. Ves jutranji francoski tisk posveča veliko pozornost dogodkom na Daljnem vzhodu in je v velikih skrbeh zaradi vedno bolj napetega razmerja med sovjetskimi unijo in Japonsko. V zvezi s poostrenimi odnosi se že resno razpravlja o možnosti vojne med tema dvema državama. Posamezni listi povdarjajo, da je položaj neugoden in postaja vedno težji ne samo zaradi tega, ker je bojišče zelo oddaljeno in ker se doslej še ni posrečilo koncentrirati večjih sil na Daljnem vzhodu, temveč radi tega, ker Rusija nima zavarovanega hrbita v Evropi. Rusija ne more vreči vse svoje razpoložljive sile na Daljni vzhod v borbo proti japonskemu imperializmu, ker ji v Evropi grozi nevarnost napada. Nekateri listi pišejo o nevarnosti poraza Rusije v novi vojni z Japonsko, v čemer vidijo tudi nesrečo vse Evrope, ki bo tako popolnoma gotovo zgubila vsak vpliv v Aziji. Zaradi tega predlagajo neki listi, da je treba Rusiji čimprej zavarovati hrbit v Evropi. To bo najprej mogoče, če se sklene francosko-ruska vojna zveza in če vstopi Rusija v Zvezo narodov. Ko bo Japonska uvidela, da se za Rusijo nahaja vsa Evropa, ali pa vsaj večina evropskih držav, si bo gotovo dobro premislila, predno bo provocirala vojno na Daljnem vzhodu. Razen tega se ne sme pozabiti tudi to, da Združene države gotovo ne bodo šle na roko

Japonski in če se že ne bodo vmešale v vojno proti njej, je pa skoraj gotovo, da bodo nudile sovjetski uniji in Evropi vsoto potrebno pomoč, da se za vedno likvidirajo japonski imperialistični načrti.

Harbin, 17. avg. b. Število aretiranih sovjetskih ruskih nameščencev na vzhodno-kitajski železnici, ki so jih mandžurske oziroma japonske oblasti zaprle zaradi sabotaže, znaša po japonskih vesteh 54 v samem Harbinu. 20 pa v pokrajini. Med aretiranimi je mnogo višjih uradnikov, ki so obtoženi, da so bili v zvezi z revolucionarnimi organizacijami. Japonska tajna policija zatrjuje, da ima v rokah dokaze za njihovo delovanje, pri nekaterih pa je našla v stanovanju večje količine dinamita. Ti obtoženci so tudi že priznali svoja dejanja in namene.

Doipisnik »Exchange Telegraph« pa medtem trdi, da vršijo sabotažo na vzhodno-kitajski železnici le japonski plačanci, ker hoče Japonska za vsako ceno izzvati spor s sovjetsko unijo. V Mandžuriji je položaj zelo napet in se vsepovsod že govori o vojni. Namestnik predsednika nadzornega odbora vzhodno-kitajske železnice Kučenov je poslal proglas vsem sovjetskim nameščencem vzhodno-kitajske železnice, v katerem jih zagotavlja, da lahko brezpogojno računajo na zaščito sovjetske Rusije in naj tudi ne skrbijo za usodo železnice,

niti za svoje položaje, ker so že storjeni vsi ukrepi za obrambo pravic sovjetskih državljanov, kakor tudi za obrambo gospodarskih interesov sovjetske unije. Sovjetska Rusija ne bo za nobeno ceno izročila niti za ped vzhodno-kitajske železnice niti tedaj, če bosta Japonska in Mandžurija pričeli z nasilnimi sredstvi.

V istem proglasu se nadalje povdarja, da silno oboroževanje Japonske sicer povzroča skrb, toda vojaški strokovnjaki so prepričani, da Japonska kljub mrzličnemu oboroževanju ne bo sposobna, da prebrodi kritični leti 1935 in 1936. Proglas se končuje s senzacionalno trditvijo, v kateri se pravi: »Če bi pa kljub vsemu temu hotela Japonska kršiti mir na Daljnem vzhodu in v Tihem oceanu, se bo takoj našla neka tretja sila, ki je zvesta prijateljica sovjetske Rusije.

London, 17. avg. b. Mandžurska vlada je sklenila, da ne bo nič več nameščala ruskih državljanov na vzhodno-kitajski železniški progi. Oni, ki so sedaj v službi, bodo počasi odstranjeni, tako da bo proga počasi prešla popolnoma v roke Mandžurije, oziroma Japonske. S tem bo odstranjen vsak vpliv sovjetske Rusije na to progo. V tukajšnjih krogih smatrajo, da se je zaradi tega sklepa mandžurske, oziroma japonske vlade poslabšal položaj na Daljnem vzhodu.

Križev pot nemškega časopisja

Slika Nemčije v časopisnih naslovih

Šest strani v »Völkischer Beobachter«

München, 17. avgusta. E. Da dobite pravičen vtis, na kakšen način in s kakšnimi sredstvi se vrši propaganda za plebiscit dne 19. avgusta — vsaka druga propaganda, razen vladne, je prepovedana, prečitajte samo sledeče naslove v uradnem glasilu nemškega hitlerizma in tudi nemške države »Völkischer Beobachter«.

Na prvi strani: Naše geslo je: Nemčija. — Razen Hitlerja nikdo ne more biti naš kancler in naš »führer«! — Zastave ven! — Gre za življenje naroda! — Vsa Nemčija poslušajta govor »führerja«! — »Führer« in narod! — Nemškemu narodu in njegovemu kanclerju! — Brez sile ni prava, brez edinosti ni sile, daj čuvvarju nemške edinosti svoj: da!

Na drugi strani: Nemčija je nepoznanega vojaka svetovne vojne izbrala za svojega »führerja«! — Porušila delavstvo za »führerja«! — Usoda je nemškemu narodu naklonila pravega »führerja«! — Mi verujemo v Nemčijo, ker verujemo v svojega »führerja«! — »Führer« bo 19. avgusta imel ves nemški narod za seboj! — Naše občine je rešil narodni socializem, to je naš »führer«! — Vse z ljudstvom, vse za ljudstvo, vse za »führerja«! — Narodni socializem ni nič brez delavca, delavec ni nič brez »führerja«! — Vstanite, prisrežite: Moj »führer«, ti si moja domovina, moj »führer«, jaz ostanem pri tebi! — »Führer«, kot ga naš narod še ni videl!

Na tretji strani: Naš »führer« in naš državni kancler! — Hitlerjeve ceste — »führerjeve« zgradbe pričajo...! — Naša zahvala »führerju« se imenuje: da, dne 19. avgusta! — Za »da«, dne 19. avgusta! (Sledijo izjave vodilnih osebnosti). — Povsod, kamor pridemo, »führer«! — Bojevniksi s fronte, v zbor! »Da« za »führerja«! — En »führer«, ena resnica!

Na četrti strani: Hindenburgov testament — najvišje priznanje »führerju«! — Hindenburg se klanja »führerju«!

Na peti strani: Duh, ki vedno pritrjuje! — »Jaz« ni tisti, ki odloča, ampak »Mi«, in ta »Mi«, to je naš »führer«! — Hitler in nemška kultura! — Nova doba: Bog je poklical človeka in ljudstvo poslušaj!

Na šesti strani: Naš »führer«, moj »führer«! — Iz naših vrst je prišel, naše potrebe pozna! — »Führer« ima zmerom prav! — Življenje za »führer«!

Papežev delegat v Posarju

urad poroča, da je bil odpravnik poslov tukajšnje apostolske nunciature Giovanni Panico imenovan za zastopnika Vatikana v posarskem ozemlju. Msgr. Panico potuje te dni v Monakovo in od tam v Posarje, ostane pa še nadalje istočasno dodeljen praški nunciaturi.

Starhembergov uspeh Prodana!

»Reichspost« piše o neverjetnih pogajanjih med Italijo in Avstrijo

Dunaj, 17. avg. E. Tukajšnja »Reichspost« tako-le opisuje uspehe Starhembergovega potovanja v Italijo in njegovih razgovorov s šefom italijanskega fašizma:

»V svojih razgovorih z Mussolinijem je knez Starhemberg, ki je tudi minister za javno varnost, izkoristil priložnost, da si ogleda organizacijo italijanske tajne policije (OVRA ali ČEKA) kakor tudi vse podobne organizacije. Pričakovati smemo, da bo sodelovanje med avstrijskimi in italijanskimi policijskimi oblastmi po Starhembergovem povratku v Avstrijo postalo še bolj tesno, kar bo samo koristilo notranjemu miru. Nemški listi podajajo napačne razlage, če trdijo, da se je peljal Starhemberg

ja! — Nemški rdeči križ za »führerja«! — Industrija, vodstvo in delavci, stojijo kot en moč za »führerje«! — In tako dalje... Sedaj pa lahko boli glava.

»Heil Moskau!« »Heil Hitler!«

Berlin, 17. avg. TG. Med raznimi tajnimi navodili, ki jih je razposlalo propagandno ministrstvo za priprave plebiscita dne 19. avgusta, kakor: da se morajo povsod razobesiti zastave, da morajo vse radio-postaje biti vsak trenutek na razpolago vladi itd., se nahaja tudi tajno navodilo plebiscitnim komisijam, da naj zaplišejo vsako glasovnico, na kateri bi bilo zapisano »Heil Moskau« ali kaj sličnega, kar odkriva komunistično razpoloženje, v prilog Hitlerja kot »da« glas.

»Echo de Paris« piše:

Hindenburgova oporoča - laž!

Pariški list dokazuje ponaredbo maršalovega testamenta

Pariz, 17. avg. E. Pariški jutranjiki se vsi v dolgih člankih bavijo z oporočo maršala Hindenburga, ki jo je objavila nemška vlada. Vse časopise naglašajo, da ni lepo, da se nemška vlada poslužuje zadnjih Hindenburgovih besed kot za reklamo za plebiscit 19. avgusta, nekateri pa odkritorsko izjavljajo svoje dvome nad tem, če je oporoča sploh originalna in če ni bila napisana naknadno nalašč v propagandne svrhe.

Najbolj odkritorsko se izraža »Echo de Paris«, ki enostavno ne verjame v resničnost oporoče. Pred 14 dnevi je vsa nemška vlada slovesno izjavila, da testamenta ni, da ga Hindenburg sploh ni zapustil. Danes ga pa kar naenkrat prinesejo na dan. Maršal Hindenburg se iz groba klanja pred Adolfom Hitlerjem in mu pomaga povečati njegovo avtoriteto na nepričakovan način. Maršal Hindenburg daje iz groba ven pismena jamstva za resničnost narodnosocialističnih trditvev. Ali to ni smešno, pravi »Echo de Paris«. Prvi del testamenta, napisanega leta 1919, res izvira iz Hindenburgovih rok in je napisan v tistem suhoparnem, nekoliko okornem slogu, ki je bil značilen za vojaka, ki se po porazu ni mogel hitro znajti. Drugi del testamenta, napisan 11. majnika 1934! pa je temeljito različen od prvega, tako po vsebini kakor po slogu! Maršalov slog je po 15 letih postal mlad, prožen, moderen, na-

ravnost mladostno navdušen. Kot da bi čital Göbbelsove govore. Povsod znaki skrbnega literarnega lepotičenja, česar maršal ni nikoli storil. V tem delu oporoče najdemo dobesedno cele stavke, cele fraze, ki jih ponavljajo hitlerjevski »führerji«. In tisti maršal, ki je bil zvest stari cesarski družini ter znan kot vojak, ki je zahteval pokorščino, gre sedaj in se klanja nemškemu revolucionarju in prosi božjo Previdnost naj stoji ob strani kanclerju. V oporoči ni nobenega poziva na Boga, kar je za kristjana, kar je Hindenburg bil, in za umirajočega naravnost nerazumljivo. Ponarejevalci maršalove oporoče so na to pozabili. Kjer je bil mogoče 30. junij, tam je mogoča tudi oskrnitev zadnjih želja umirajočih.

Civilizirana ali ne?

Berlin, 17. avgusta. p. Državna vlada je pri saarski vladi vložila najostrejši protest proti pisanju tamkajšnjega tiska, ki omalovažuje vodilne moze nemškega naroda. Zlasti isasen je bil socialni list »Die Volkstimme« ob pogrebu nemškega državnega predsednika von Hindenburga, ki je dejal, da je Nemčija izgubila s Hindenburgom ono glavo, ki je postavljala Nemčijo še med civilizirane države, odslej pa, da Nemčija ni nič več civilizirana država.

Poljska se pritožuje

Pariz, 17. avg. b. »Petit Journal« objavlja razgovor glavnega urednika uradne »Gazete Poljske« z bivšim poljskim finančnim ministrom Matuševiskim. Matuševiski je poudaril, da Poljsko glede vprašanja vzhodnega pakta napačno razumejo. Poljska hoče skleniti celo vrsto posebnih sporazumov, med katere spada tudi sporazum z nemško republiko. Ta sporazum je zelo važen, ker se je z njim odstranila nevarnost neprestane carinske vojne med Nemčijo in Poljsko, razen tega pa je poljsko-nemški pakt izključil možnost vojnega spora, v katerega bi bila brezpogojno zapletena tudi Francija, za dolgo vrsto let. Matuševiski se pritožuje, ker Francija ni nikdar šla Poljski na roko niti v gospodarskem, še manj pa v finančnem oziru. Nasprotno pa je Francija bila mnogo bolj ustrežljiva Nemčiji. Francoski zunanji minister Barthou je pri svojem obisku v Varšavi zelo mnogo obljubljal, ko se je pa vrnil v Pariz, ga je pa desavuiral trgovinski minister.

Dunajska vremenska napoved: Prilično jasno, nekožiko topleje.

Pravi obraz Albanije

(Od posebnega poročevalca)

Uredništva se je posrežilo dobiti za bralce Slovencev nekaj originalnih pisem o Albaniji. Napisal jih je znani inozemski časninar, ki je po čudnem naključju bil več kot pol leta v Albaniji in se je nedavno vračal domov skozi Ljubljano. Albanija, ki jo popisuje on, ni tista romantična dežela, o kateri vemo, da tam nikdo ne zna pisati, ne brati, a vsak otrok dobro streljati, in kjer se svobodno razdirajo strasti krvne osvete. Njegova Albanija ni tista čudna naša sosedja, kjer živita drug ob drugem dva svetova, stotine in stotine kulturah let narazom: stari turški bazari in moderne vladne palače, stare noše, ki zakrivajo žene s svilenimi pajfolarji, in moderne dame, ki so se od pariških dam učile oblačiti in se v javnosti obnašati, misleč, da je to »velika moda«. Naš slučajni sotrudnik nam bo odkril čisto drugo, politično in versko Albanijo, ki je brez dvoma postala neke vrste smučišnica Evrope. Upamo, da smo našim bralcem s temi članki, ki jih bomo po vrsti objavili, zelo ustregli. — Opomba uredništva.

Islam napada...

700.000 ruskih vojnih ujetnikov je zgradilo to cesto. Avstrijski inženjerji so v svetovni vojni izvršili to prekrasno delo med prekinitvami ujetih robov. Človek misli na daljne piramide in na faraone in na zasluženo ljudstvo. Kljub nemarnosti albanških oblasti je cesta tudi po odhodu Avstrijev ostala še dokaj dobra, vsaj v primeri z drugimi poti in cestami v Albaniji, ki so prav za prav le prve predizkušnje za letanje po zraku.

Iz Tirane se peljemo proti severu, kjer leži trdnjaviški Skader. Skader je bila stara prestolnica Albanije, preden ni novopečena Tirana potegnila vsega življenja nase. Naš okorni avtobus se je pravkar ropotaje preril skozi košat hrastov gozd. Moj ameriški popotni tovariš mi razkazuje tik ob cesti jarek, kjer so pred letom podeželski banditi napadli dva ameriška časnika, ki so ropali in naposled ubili. Avto se ustavi. Vsi smo se plašno ozrli, v strahu, da se lanska tragedija ne ponovi nad nami. Vstopil pa je namesto pričakovane bandite smehljajoči še katoliški redovnik. Nisem mogel verjeti svojim očem po vsem tem, kar so mi pripovedovali. Nikoli bi ne bil pričakoval, da bom tako javno srečal skromnega, kot gora zrasenega katoliškega duhovnika, v deželi, kjer so same mošeje in kjer ne vidiš drugega, kot od verskega fanatizma goreče mohamedanske oči.

Takoj sva začela govoriti. Kot gora je etas in v ramah nasajen, ta vedri frančiškan z veselo, košato, zlatorjavo brado. V frančiškanski suknji se zdi nekam okoren, stienjen, boječ. Bolj bi mu prijal visok konj in puška brez ramena, tam visoko gori v divjem gorovju Mati. Takoj sva se spustila v razgovor. Studiral je v Salzburgu in sedaj je prevzel ogromno nalogo, da postane duhovni oče napol divjemu ljudstvu.

Fra Stefano razlaga

Večkrat se je fra Stefano skrbno oziral po avtobusu. Vsak obraz ei je natančno ogledal, predvsem še šoferja. "Ko je videl, da je vse v redu, je postal bolj zgovoren. Prisedel je bliže k meni in začel:

»Vsak drugi človek v Albaniji je podkupljen špijon. Vse špijona, vlada, vojska, ministri, policija, zasebniki. Špijoni nadzirajo špijone. Policijske volhove špijonirajo zopet drugi volhuni, tako, da je volhovstvo razpredeno vse križem. Nikdar ne veš, če ne sediš s špijonom skupaj, in tudi tvoj sogovornik je mnenja, da ti volhuniš za nekoga. Vse razgovor obstoji v tem, da skrbno prikrivaš svoje volhovstvo in skušaš z vsemi sredstvi izvlčiti iz drugega, kaj volhuni in za koga. Tukaj v Albaniji moraš biti vedno pripravljen na vse. Da bi se udobno vsedel, češ, zdaj bomo pa malo pokramljali, kaj še! Kramljanja tukaj ni! Vedno moraš imeti pred očmi, da ti strežejo po življenju, po fasti, po nečem, kar je tvoje. Resnice ne govori nikdo in če dobijo kakšnega navveža, ki jim verjame, se mu smejejo. Lahkoverneži, ki se puste naplatiti in prevarati, nadmodrti, so v njihovih očeh manjvredni in slabšji. Tudi tebi nikdo ne verjame ničesar. Delaj se še tako svetega, prisegaj iskrenost, zaklinjaj se, nič ne pomaga. Albanec te bo gledal s svojimi bodečimi očmi in lahen nasmehek mu igra okrog usten, češ, saj me ne boš! Če hočete ostati v tej deželi in nekaj o njej zvedeti, nekaj resničnega in pravičnega, potem se morate moralno preobleči: nikomur ničesar verjeti, nikomur resnice naravnost povedati! Vedno malo zavijati v poltmo misterija.«

Verskega miru ni

»Nas katoliških duhovnikov — ki nas ni veliko v Albaniji — oblasti ne marajo. Najraje bi nas kar izgnali iz države, ali pa na drug način »uredili« z nami. Zato je previdnost, velika vera v svoj poklic in pa ogromna ljubezen do ljudstva še edino sredstvo, s katerim se branimo.«

Antonov pojde v Ženevo

Sofija, 17. avg. b. Dosedanji bolgarski poslanik v Ankari, Antonov, je imenovan za stalnega predstavnika Bolgarije pri Zvezi narodov. Istočasno mu je poverjeno tudi vodstvo poslov bolgarskega poslanstva v Švici. Antonov je po poklicu časninar.

Polet v vsemirje

Havenne, 17. avg. AA. Jutri bosta inž. Maks Cosyne in Nere van der Elst poletela v stratosfero. Oba sta učenca prof. Piccarda. Jutri bo ravno dve leti, odkar se je Piccardu in Cosynsu posrežilo znani polet v stratosfero. Po dosedanjih meteoroloških podatkih bo njun zrakoplov po vsej priliki zaneslo proti Bavarski in morda celo na Češko-slovaško.

Moskva, 17. avg. p. Sovjetski preizkuševalci spuščajo že nekaj časa majhne balone v stratosfero, ki so dosegli višino 20 km. Ti aparati so namenjeni predvsem merjenju temperature v tej višini. Zanimivo je, da je bila 20 km zabeležena temperatura —37 stopinj, dočim je znašala temperatura v višini 8 km nad zemljo —55 stopinj Celzija.

Byrdova rešitev

London, 17. avg. AA. Iz anarhičnega taborišča Byrdove odprave, imenovanega »Little America«, poročajo, da se admiral Byrd še ni popravil od posledice svojega dolgega bivanja v ledeni kobilici več sto kilometrov daleč od taborišča. Neki dan je bil obupal nad življenjem in je zato brezčisto sporočil članom svoje odprave, kje so njegova pisma in beležke. Kaane je jim v sporočilu, da bodo našli pismo z vsemi potrebnimi podatki. Pismo je admiral Byrd uničil, ko so ga našli. Zaukazal Byrd do popolnega okrevanja ne bo mogel več na nove podvige. Zdravnik taborišča dr. Puller je izjavil, da admiral Byrd, čeprav je zelo slab, še vedno vodi svoj dnevnik z meteorološkimi opazovanji.

Dobremu frančiškanku sem malo ugovarjal, češ, da je po novem, leta 1929 izdanem državljanem zakonu svoboda verskega prepričanja zavarovana in s tem zajamčen tudi verski mir.

Podtalni kulturni boj

»Miru na verskem polju tukaj ni. Zdi se le nasprotno, da je islam začel na vsej fronti z močno ofenzivo. Toda vse se godi tukaj lepo prikrito. Zakoni so za inozemsko javnost, da se na nje lahko sklicujejo ministri, če bi bilo potrebno in če bi inozemstvo začelo očitati. Pri nas verski boji? bi rekla takrat vlada, pri nas verska preganjanja? Kaj pa mislite! Saj imam najmodernejši zakonik, ki vsakemu državljanu daje pravico, da živi po veri, kakor mu nito in drago! Berite naš zakonik! Ne, ne, pri nas je verski mir. Mi smo moderna država! Tako bi govorili ministri. Borba je torej prebrisano prikrita, vsakdanja, vsestranska. Vodijo jo krajevne šarže, da si lahko ministri perejo roke. Muslimani imajo vse oblasti v rokah, trdno v rokah in zasledujejo s trpkim doslednostjo svoj cilj, da iztrebijo vse drugoverce iz dežele. »Z mečem moraš mojo vero oznanjati,« je ukazal svoje dni Mohamed in to zapoved muslimani tukaj verno izpolnjujejo. Če se pritožiš oblastem, nikdo ničesar ne ve; če vprašaš ministra, mu je vse tuje; če zaprosiš pomoči pri sodiških, jim je vse neznano. In še lepo se oprostito, ti stiskaško roko, da bodo vse uredili... In pri tem ostane.«

Oče frančiškan se je razvel, govoril je kot kakšen državni tožilec v sodnem dvoru. Zopet se je ozrl po avtobusu, pobledel nekoliko, kot da se je zalotil pri nevarnem delu. Toda naši sopotniki so bili mirni. Menda pas ni nobeden razumel. A fra Stefano je utihnil. Kdo ve, če se za temi skalnatimi, od solca ožganimi obrabi vendar le ne skriva kakšen volhun?

Če hočete, da vas izženejo

Tako se peljemo dalje, čez hrbovite mostove, čez razrvane globeli. Naenkrat čutim na svoji strani težo onemoglega telesa. Pogledam, fra Stefano, moj frančiškan, je omedlel. Nikdo v vozu se za to ni zmenil. Kakšnih pet minut je trajalo, da sem ga zopet spravil k zavesti. »Včeraj sem padel s konja. Ponoči so me klicali k bolniku, daleč, daleč v gore, v črni, neprodorno črni noči. Modras je vselak mojega konja, ki je takoj mrtve padel na tla in me v padcu z velikim lokom vrgel na zemljo... Moram imeti notranje poškodbe. Saj komaj dišem... In potem ti volhuni, ta strah pred volhuni...«

Čudno je videti tega hrusta, tega orjaškega moža, kako je trepetal po vsem telesu vse do Skadra. Samo ljudje njegovega zdravja zdržijo takšno življenje. V Skadru sem mu stisnil roko in mu obljubil, da ga bom obiskal v njegovih albanških gorah.

»Da, če hočete, da vas takoj izženejo, če hočete spraviti vse svoje znance tukaj pri nas v življenjsko nevarnost, če to hočete, potem le mirno pridite in obiščite katoliškega duhovnika v njegovi kolibici. Če bi pa radi še ostali in če vam je mar za svoje znance, potem se pogreznite globoko v voz, kadar se boste vozili mimo stanovanja fra Stefana. Noč in dan stoji okrog njega volhuni, volhuni raznih barv in poklicev. Tudi vas bodo zasledovali sedaj, ko vedo, da ste se razgovarjali s frančiškankom.«

Z nami se je vozil tudi neki poročnik italijanskega nadzornega vojaškega zbora v Tirani. On je malo razumel te zadnje besede in je skomignil z ramami. Tedaj se je fra Stefano obrnil k njemu in mu v gladki italijanščini povedal:

Fronta je v Skadru

»Vi ne veste, kaj se danes dogaja v Albaniji. Podzemeljska vojna, ki pa ni nič manj okrutna, kot vojna strelskih jarkov. Vi seveda ne boste nikoli zvedeli za resnico, kot je tudi ta gospod,« pokazal je name, »ne bo nikdar zvedel. Toda mi že imamo fronto v Albaniji. Fronta je v Skadru. Tirana je le zaledje, neke vrste etapa. Na etapi vam ne bodo ničesar povedali. Na fronti je treba odpreti oči in ušesa. V Tirani ne vedo ničesar, v Skadru pa divja bitka... In volhuni, ti volhuni! Sin prodaja svojega očeta, brat brata...«

Fra Stefano je izginil po skadrskih ulicah. Preden sem se vlegel, sem sklenil, da si ogledam to fronto in ta tajni boj, o katerem nam je tako goreče pripovedoval ta orjaški duhovni oče ljudstva, ki ga kljub vsemu ljubim in v veliki ljubezni vzgaja k luči krščanstva. Svet ničesar ne ve o tem boju. Ali mi bo mogoče pošetiti vanj le z enim samim, osemiljnim žarkom?...

Šahovski turnir v Belgradu

Belgrad, 17. avg. m. Najvažnejša partija 11. kola je bila partija, ki sta jo igrala Schreiber in Vuković. Ker je Vuković partijo izgubil, je skoraj gotovo, da bo prvo mesto zasedel Schreiber, če ga ne dohiti Bröder, ki je tudi še nepremagan. Ostale partije pa so končale sledeče: Dydzinski je premagal Maksimoviča, Matvejeva Petroviča, Pavlič je dobil partijo proti Sorliju brez igre (Sorli je, kakor znano, moral izstopiti radi smrti svojega očeta), Grenčarski pa je remiziral z Carevim. Ostale partije so bile prekinjene.

Nedovršene partije pa so končale takole: Feuer-Vuković remis, Petrovič je premagal Feuerja, Bröder, ki je imel tri prekinjene partije, je od teh dve remiziral, partijo proti Sikošku pa je dobil. Jurišič ima proti Nikoliču dobljeno pozicijo, istotako Bayer proti Nagymelikutiju.

Stanje po 11. kolu je sledeče: Schreiber 10, Bröder, Matvejev 8, Feuer 6½, Grenčarski, Pavlič, Vuković 6, Dydzinsky, Petrovič, Sorli 5, Nikolič 4½ (1), Sikošek 4½ itd.

Izpred sodišča za zaščito države

Belgrad, 17. avg. m. Pred državnim sodiščem za zaščito države se je začela razprava proti juristu Bojanu Kuglerju iz Zagreba in Evgenu Kvaterniku. Državni tožilec obtožuje Kuglerja, da je na pravoslavno veliko poč postavil na dveh straneh izvrše uprave policije v Zagrebu dva peklenška stroja, ki sta eksplozivirala in napravila veliko materialno škodo. Kuglerju je bilo tem lažje postaviti peklenška stroja radi tega, ker je bil sam tudi v službi pri isti policijski upravi. Peklenške stroje je dobil od emigranta Kvaternika. Bil je tudi član znane vstaške organizacije. Obtoženec je zanikal vsa priznanja in izpovedi, ki jih je dal na zagrebški policiji. Jutri se bo razprava nadaljevala.

Hitler govori v Hamburgu

Hamburg, 17. avg. TG. Nocoj je Hitler imel svoj že več dni napovedani edini volivni govor k plebiscitu 19. avgusta. Ogromne množice ljudstva so se valile po mestu in poslušale govor državnega kanclerja, ki so ga prenašali zvočniki na vseh koncih in krajih ulic, kakor tudi vse postaje po Nemčiji. V največji tišini je začel Hitler razlagati pomen 19. avgusta za notranjo utrditev države, nato pa je prešel takoj na pomen plebiscita s osirom na mednarodni položaj.

Nemška vlada in nemški narod sta polna najbolj iskrenih želja, da bi se ustanovil mir med narodi. Pripravljena sta storiti vse, da se ta visoki ideal mirnega sožitja vseh narodov kmalu uresniči. Nemška armada ne čuti potrebe očistiti »svojo vojaško čast. Na njej ni nobenega madeža.

Prav tako tudi nemška vlada nima potrebe, da bi iskala bojnih uspehov, ker njen režim je že utrjen, ker ga nosi zaupanje vsega nemškega ljudstva. Nemška vlada tudi ne potrebuje zunanjeplebiscitnih uspehov te vrste, da bi si s tem utrdila notranji položaj. 19. avgusta bo nemško ljudstvo, to od srea pričakujem, pokazalo zopet svetu, kako trdna je nemška država, kako globoko je zaupanje nemškega ljudstva v narodni socializem in kako iskrena je želja ljudstva in vlade, da se ohrani mir na zunaj in na znotraj. Jasno je, da je doba nemške revolucije končana. Narodni socializem je zavzel državo in danes ni več mogoče vladati Nemčije proti njegovi volji in proti idejam, ki jih je ustvaril narodni socializem. (Ob uri, ko to poročamo, Hitler še govori.)

Švicarji in nov družabni red

Zeneva, v avgustu.

Švicarska krščanska-narodna strokovna zveza je izdelala načrt za zakon o ureditvi gospodarstva. Ta osnutek pomeni poizkus pokazati konkretno sliko delovanja poklicno-stanovskega reda.

Po osnutku naj bi se osnovala poklicne organiz. delavcev in delodajalcev »poklicne zbornice«, ki naj obravnavajo skupna vprašanja in naloge. »Poklicna zbornica« naj predstavlja torej en poklic ali stroko. Te zbornice so krajevne, okrožne in državne. Poleg teh zbornic bi se osnovali »gospodarski sveti« iz zastopnikov vrhovnih organizacij delojemalcev in delodajalcev. Gospodarski sveti bi razpravljali o splošnih vprašanjih, socialni zakonodaji itd. Sklepe poklicnih zbornic naj bi država objavljala za zakonite. Na ta način bi bila odpravljena umazana konkurenca in bi se uredile raz-

mere v gospodarstvu. Počasi naj bi prevzele poklicne zbornice tudi zavarovanje.

Pot do izvedbe teh načrtov je seveda dolga. Novi red naj bi se zgradil na popolni svobodi in ne na ukaz od zgoraj navzdol. Delodajalci in delojemalci bi morali med seboj ustvariti najprej znošno in zaupljivo razmerje. Če bo doseženo to dvoje, nadaljna pot ne bo težka.

Zaenkrat še ni izgledov na skorajšnje uspehe. Delodajalci so brez ciljev, nekateri se drže rezervirano, socialistična strokovna zveza pa naravno noče nič vedeti o osnutku. Krščanske strokovne organizacije v Švici to dobro vedo, pa svojih načrtov nečejo forsirati ker se zavedajo, da nov vek ne nastane čez noč. Povedale so pa javnosti svoj predlog, ker hočejo, da bi bili Švici prihranjeni težki časi in ker želijo domovini prav tako lepo bodočnost, kot je bila preteklost.

Uredba o plačevanju v obrokih

Belgrad, 17. avgusta, m. Ministrski svet je na podlagi čl. 63 finančnega zakona za leto 1934-35 izdal uredbo o plačevanju v obrokih za nakupe, ki izvirajo iz pogodb za prodajo lesa iz državnih gozdov. Uredba določa, da se z njo pooblašča minister za gozdove in rudnike, da lahko s primernim jamstvom dovoljuje odplačilo nakupov odnosno avansa na istega v obrokih za les iz seče v poslovnem letu 1933-34, odnosno v letu 1934 ali na ta način, da se mora ves nakup plačati z zamudnimi obrestmi do konca proračunskega leta 1934-35. Kot garancija lahko služi tudi les do 75% stvarne vrednosti. Z isto uredbo se minister za gozdove in rudnike pooblašča, da lahko dodeljuje ob popolni varnosti odplačilo v obrokih za nakup odnosno avansa na isto za les iz seče ob prejšnjih poslovnih letih. Tako odplačilo v obrokih pa ne more trajati dalje od dveh let. V tem času se mora ves dolg v celoti izplačati z zamudnimi obrestmi vred. Kot

garancija se sprejemajo v tem slučaju garantska pisma samo prvostopenjskih denarnih zavodov, registriranih v finančnem ministertvu, hipoteke, z osiguranjem dane terjatve na prvem mestu in vrednostni papirji pupilarni vrednosti. Garantska pisma veljajo ves čas trajanja obveze druge pogodbene strani in lahko vsebujejo samo obveze zavoda, ki jih izdaja, da bodo državi na poziv pristojnega gozdnega ravnateljstva položili v gotovini iznos garantskega pisma. Garantsko pismo, ki pa bo vsebovalo kakršnekoli druge pogoje in omejitve, se sploh ne more vzeti kot jamstvo. Končno reševanje po tem členu uredbe je pridržano ministru za gozdove in rudnike in to po očitvi predloženih zavarovanj od strani pristojnih gozdnih ravnateljstev. Pogodbenikom, ki se ne bodo držali rokov, določenih za odplačilo nakupa odnosno avansa po tej uredbi, se bodo njihove pogodbe razveljavile.

Položaj v Trbovljah

Danes se je zopet pričelo z rednim delom v rudnikih TPD, ker so bili sprejeti posredovalni predlogi g. ministra za šume in rudnike dr. Ulmanškega.

Kongres učiteljev

Belgrad, 17. avgusta, m. Jutri dopoldne bo pričelo tukaj zasedanje kongresa Jugoslovanskega učiteljskega združenja, za katerega vlada velika zanimanja. Pričakuje se, da bo udeležba učiteljev zelo velika. Dosedanja uprava je za kongres izdala tudi kratko poročilo, v katerem naglašja, da JUU radi razmer, ki vladajo v učiteljskih vrstah, ni moglo razviti one delavnosti, ki bi jo moralo, ter je zaradi tega bilo v glavnem samo omejeno na odpravljanje tekočih poslov. V poročilu se tudi navaja število vsega članstva. Iz tega posnemamo, da je v JUU danes včlanjenih 18.213 učiteljev, in sicer v 300 okrajnih društvih. V JUU ni včlanjenih 6484 učiteljev. Poročilo navaja tudi število članstva po banovinah. Tako je v dravski banovini v 34 okrajnih učiteljskih društvih organiziranih 3158 učiteljev od 3899 učiteljev iz vse banovine. Poročilo sedanjega odbora tudi naglašja, da so skoraj vsi listi, ki jih izdaja JUU, pasivni.

Kongres agronomov

Belgrad, 17. avgusta, AA. Letošnji kongres Združenja jugoslovanskih agronomov bo v Ljubljani od 2. do 5. sept. V zvezi s tem je minister za kmetijstvo na prošnjo uprave tega združenja dovolil vsem državnim uradnikom, članom združenja, ki se žele udeležiti kongresa, 6-dnevni dopust.

Osebnosti

Belgrad, 17. avg. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani so imenovani za svetnika 5. skupine splošnega oddelka Karel Štefin; za višjega kontrolorja 6. skupine prometno-komercialnega oddelka Janez Košmerl; za višjega kontrolorja 6. skupine prometno-komercialnega oddelka Anton Gostič; za višjega kontrolorja 6. skupine prometno-komercialnega oddelka Ivan Turk; za višjega kontrolorja 6. skupine prometno-komercialnega oddelka Josip Prine; za kontrolorja 7. skupine na postaji Pragersko Anton Pšenica, kontrolor na postaji Rače-Fram; za kontrolorja 7. skupine na postaji Rače-Fram Franca Medica, kontrolor na postaji Rogaska Slatina; za kontrolorja 7. skupine na postaji Litija Martin Krizan, kontrolor na postaji Središče; za kontrolorja 7. skupine na postaji Maribor gl. kol. Ivan Vidovič, kontrolor na postaji Hranstnik; za kontrolorja 7. skupine gradbenega oddelka Viktor Kavrič, kontrolor na postaji Ljubljana gl. kol.

Belgrad, 17. avg. V ministertvu za socialno politiko in narodno zdravje so postavljeni: za šefa oddelka 5. skupine pri državni bolnišnici za ženske bolezni v Ljubljani dr. Alojz Zalokar; za šefa oddelka 4. skupine 1. stopnje pri državni bolnišnici v Ljubljani dr. Jernej Demšar; za višjega pristava 7. skupine pri Domu narodnega zdravja v Trbiču dr. Tekla Kenk-Pance; za višjega pristava 7. skupine pri inspekciji dela kr. banke uprave dravske banovine dr. Evgen Baraga; za višjega svetnika 4. skupine 2. stopnje pri zdravstvenem domu v Celju dr. Jakob Rebernik.

Belgrad, 17. avg. m. Za pomočnika ekonomista bolnišnice za ženske bolezni v Ljubljani je postavljen v 8. skupini Josip Poš.

Drobne vesti

Dublin, 17. avg. b. Po sporu v Corku na Irskem se teror nadaljuje. Preteklo noč je bilo pretrganih okoli 100 telefonskih prog, ki vežejo Irsko z Anglijo. Razen tega so neznanci skušali zažgati urad v bližini vladnega poslopja. Vzroki te teroristične akcije še vedno niso znani.

Pariz, 17. avg. p. Jutri zjutraj odpotuje v Le Havre in potem naprej v Quebec francoska delegacija pod vodstvom ministra Flandina k slavnosti 400-letnice odkritja Kanade po francoskem mornarju Jacquesu Quartierju.

Newyork, 17. avg. p. Ameriški tekstilni industriji preti nova stavka. Če delodajalci ne bodo pristali na zahteve delavstva, bo stopilo v stavko dne 1. septembra pol milijona tekstilnih delavcev.

Sofija, 17. avg. p. Bolgarski tisk poroča, da je prišlo med grškim ministrom predsednikom Tsaldarism in voditeljem opozicije Venizelosom do sporazuma, po katerem se bodo vršile predsedniške volitve 16. oktobra, pri katerih bo izvoljen za predsednika sedanji predsednik republike Zavis.

Bukarešt, 17. avg. p. Na večerajšnjem banketu je vodja kmečke stranke dr. Maniu med drugim dejal, da je bil vedno monarhist in je obenem demantiral vse vesti o sporu, ki da je nastal baje med kraljem in njim.

Jeruzalem, 17. avg. p. V naselbini Hedera med Jafa in Haifo je prišlo do hudih spopadov med Judi in Armenci. Ob tej priliki je bilo na obeh straneh več mrtvih in ranjenih. Zaradi tega so bili v Hedero takoj poslani močni policijski oddelki.

Pariz, 17. avg. p. Danes je stopilo v veljavo splošno povišanje vseh francoskih carin za 4%.

Praga, 17. avgusta. p. Davi ob 9 je odpotovala v Moskvo sovjetska letalska eskadrija. Na prškem letališču so se od letalske eskadre poslovili zastopnika vojnega in zunanje ministertva ter češkoslovaškega civilnega in vojaškega letalstva.

Praga, 17. avgusta. p. Statistični urad je za ukazal, da se popisajo vse zaloge žita in mleviskih izdelkov.

Liberija, 17. avgusta. p. V afriški zamorski državi Liberiji so odkrili velika diamantna polja. Takoj se je pričelo v te kraje pravo preseljevanje narodov, ker hoče vsak čimprej zasesti mesto.

Bruseelj, 17. avgusta. AA. Inž. Cosyns poleti v stratosfero jutri zarana.

Budimpešta, 17. avg. AA. Siamska kraljevska dvoječka je odpotovala iz Budimpešte v Prago. Na Madjarskem je bila 9 dni.

Pariz, 17. avg. AA. Borzni buletin v le Havru javlja, da se poročila o temperaturi v Braziliji niso obstinila. Zato so danes kavi cene padle.

London, 17. avgusta, AA. Uradno poročajo, da so kitajske čete premagale komunistično vojsko, ki je že prodrla do severnih obronkov Kučuja. Rdeča vojska je na umiku.

Belgrad, 17. avgusta. m. Danes je prispel semkaj Oskar Olson, vrhovni starešina gutemplerske treznostne lože.

Žel. restavracija na Rakehu

Direkcija državnih železnic v Ljubljani pozivlja interese, da ji do 30. avgusta t. l. predložijo ponudbe za prevzem zakupa in novozgradbe kolodvorske restavracije na postaji Rakek. Podrobní pogoji so na vpogled tudi pri direkciji državnih železnic v Ljubljani vsak delavnik med 10 in 12 v sobi št. 59.

† Dr. Josip Dolenc, prof. bog.

Profesorju nove zaveze na bivšem ljubljanskem bogoslovnem učilišču, g. prelatu dr. Jožefu Lesarju, je sedaj sledil v večnost njegov nekdanji tovariš, umirovljeni profesor stare zaveze in orientalskih jezikov, gospod zlatomašnik in častni konzistorialni svetnik, dr. Jožef Dolenc. Kar s hitrico je šlo. Včeraj, svetega Joahima dan, je še maševal v franciskanskem oratoriju. Kakor že par let vsak dan. Danes ga ni bilo več. Pač pa so poklicali duhovnika, naj ponese umirajočemu gospodu profesorju zadnjo pomoč in tolažbo svete Cerkve. Zgodilo se je. Poprosili so tudi zdravnika, ki je pa mogel le ugotoviti možgansko kap.

Okvir njegovega življenja. Pokojni profesor je bil rojen v Planini pri Rakeku 9. januarja 1853. V mašnika je bil posvečen 27. julija 1878. Naslednje leto je bil poslan v dušno pastirstvo. Ne dolgo nato je odšel na Dunaj. V Avguštinu je izpopolnil svoje bogoslovno znanje. Z doktoratom je prišel domov. Dolgo vrsto let je v ljubljanskem bogoslovju poučeval stari zakon in orientalske jezike. Vse dotlej, da so na univerzo poklicali mlajše moči. Odšel je z isto vneto dalje študiral, kakor poprej, ko je še mlade gospode uvajal v tajne svetega pisma. Prav do zadnjega. To bi bilo rajnega gospoda zunanje življenje.

In notranje? Krasila ga je izredna ljubezen do svetopisemskih ved. Koliko knjig je prelistal! Temeljito predelal. Z veseljem se je poglabljal v orientalske jezike. Prav v zadnje tedne življenja je šlo. Zopet in zopet je segel po svetih knjigah, ki so mu bile v trpljenju velika tolažba. Celu v klinopisih je še vedno dalje iskal odgovora na to in ono zamotano vprašanje. Ves vesel je bil, ako je videl, da se duhovni sobratje radi posvečujejo študiju svetega pisma, ki mu je bilo res vse. Zakaj ta prečudna vema? Nekajkrat je dejal s svetim Hieronimom: »Ignorantia Scripturarum, ignorantia Christi est«. Ne poznaš svetega pisma, tuj ti je Kristus! Sveta knjiga ga je vodila v poznanje Kristusa. Torej tudi v ljubezen do Njega. Tu je zadnji odgovor na vprašanje, zakaj je pokojni gospod tako vneto gojil študij svetih knjig. Poznal je Gospoda, ki je središče biblije, in ga je tudi iskreno ljubil. Ljubezen je pokazal z izrednim potrpljenjem v boleznih. Z vneto molitvijo. Koliko truda ga je stala vsakdanja sveta maša! Ni je opustil do zadnjega dneva. Večkrat je dejal: »Kaj je duhovnik brez sv. maše?« Še nekaj moramo omeniti. Njegovo veliko hvaležnost za vsako izkazano uslugo. Pa naj je bila še tako majhna. Gotovo lepa poteza plemenitega srca, ki se je oblikovalo v Gospodovi šoli.

S pokojnim gospodom zlatomašnikom lega v grob markantna osebnost. S svojo veliko naboženostjo zlasti v bogoslovnih vedah je vedno tihi, globoko misleči, poduhovljeni blagopokojnik, točen kot ura, sodeloval pri zgradbi ti-

ste kulture, ki jo med narodi širi Kristusova vera. S svojim temeljitim znanjem in s svojo globoko pobožnostjo je kot profesor bogoslovja vpeljal svoje učence v tisto živo krščanstvo, ki je obnavljajoči vir človeštva, ki iz njega izvira resna in odrešilna moč, ki v njem veže duh tiste božje ljubezni, ki družijo, veže in gradi ki žrtvuje, ako treba, za tujo srečo, za tuj blagor svojo lastno srečo, svoj lastni blagor.

Resen v svojem znanjem nastopu, a vedno ljubezniv v občevanju, mož jasnih misli in načel do zadnjih posledic, ki izvirajo iz načelnosti, se ni zmenil za to, kaj svet misli, ampak kot duhovnik velikega usmiljenja je hodil svojo pot, kakor mu jo je začrtal njegov Gospod in Učenik.

Delal je in žrtvoval samega sebe Bogu v občudovanja vredni odpovedi. Njegovo najvišje življenjsko načelo je bila beseda sv. pisma: »Pravični živi iz vere«. Vera nad vsem in pred vsem; v luči vere vse sprejeti in presojeti; vselej poveljevat s hvaležnostjo do Boga, trpljenje posvetiti v vdanostjo v voljo božjo; svojo dolžnost vršiti s pogledom, uprtim v Boga; stanje milosti ohraniti in množiti z gorečo molitvijo, s prejetjem sv. zakramentov, s pobožnim darovanjem najsvetejše daritve, ki jo je pokojni gospod zlatomašnik opravil še zadnji dan pred svojo smrtjo, to so bili nepremakljivi mejniki in nepremakljive osnovnice njegovega življenja.

Sedaj lega v grob, ta izklesan značaj, izčrpan od svojega neumornega dela. — Ne bilo bi prav, ako se ga ne bi vsi, ki smo ga poznali, spomnili v svoji molitvi z besedami, s katerimi mu je poslovil od svojega prijatelja cesarja Teodozija sv. Ambrož:

»Daj, Gospod, Tvojemu služabniku tisti mir, ki si ga pripravil svojim svetim. Naj se vrne duša tja, odkoder je prišla, kjer se ne občuti več želo smrti. Ljubil sem ga, zato mu hočem slediti v deželo živih. Nočem ga zapustiti, dokler mu po naših molitvah ne bo dovoljen dostop k sveti gori božji, k nebeskemu Jeruzalemu.«

Have anima pia!

Josip Dolenc se je rodil v Planini pri Rakeku, dne 9. jan. 1853. Dva brata še živita, prvi je oskrbnik posestva kneza Windischgractza v Planini, drugi župnik v Istri. Eno leto je študiral na Dunaju filozofijo in obenem služil kot enoletni prostovoljec. Za duhovnika je bil posvečen 27. jul. 1878. Nadaljeval je študij bogoslovja na dunajskem vseučilišču in postal doktor bogoslovja l. 1883. Po dovršenem študiju je deloval kot kaplan v Mengšu in v Stari Loki; 20 let je bil profesor bogoslovja za sveto pismo starega zakona v Ljubljani; v pokoj je stopil leta 1919.

Na obisku pri umetniku

Nemški umetnik med Slovenci

Blizu Konjice si je na prijaznem malem posestvu uredil svojo delavnico akademični slikar Matej Koelz. Iz njegovega pripovedovanja posnemamo, da je bil rojen kot sin trgovca 31. marca 1895 v kraju Mühlendorf na

Iz triptihona »Svetovna vojna«: Srbinja

Zg. Bavarskem. Realne študije je dovršil v Münchnu, ravno tam je nadaljeval nato svoje študije na akademiji upodabljačih umetnosti. Študije mu je prekinila vojna, ko je moral kot 20 letni fant na fronto. Tri in pol leta je preživel v strelskih jarkih na zahodni fronti. Po vojni je bil oficir najprej pri Reichswehru, nato pri policiji. Istopil je iz te službe ter nadaljeval študije na akademiji v Münchnu, kjer sta bila njegova profesorja znana umetnika v. Marr in v. Stueck. Po končanih študijah je bil do leta 1931 na študijskih potovanjih po raznih državah.

Po naročilu nekoga švicarskega založništva se mudi od marca lanskega leta v Jugoslaviji, kjer se je naselil blizu Konjice. Radi tega so ga proglasile Hitlerjeve oblasti v Nemčiji kot emigranta, ker so ga osumili pobege. Premoženje so mu zaplenili in mu grozilo z razlastitvijo, če se ne vrne do 1. oktobra letos v Nemčijo.

To je v kratkem njegov življenjepis. Zadnja tri leta dela na umetni-triptihonu: Ne ubijaj!

To bo umetnična, na kateri bi se lahko učili tudi naši domači umetniki. Umetnična predstavlja bojno polje, kjer ležijo mrtvi junaki, drugi se pripravljajo na boj in —

smrt. Daleč od bojne poljane, toda s pogledom na njo, stojijo skupine vernih za svojim škofom. Vsi so zbrani v molitvi.

Iz teh skupin prinašamo par primerov, ki naj pokažejo res veliko tvorno sposobnost umetnika. So to skupine, motivi in obrisi naših ljudi iz okolice Konjice. Redko najdemo pri naših domačih umetnikih tako do podrobnosti in obenem naravno, pa tudi tako pretresujoče izražene posamezne črte, kakor so tu.

Na vseh obrazih je zreli velika zmučenost, trpljenje in skrb, pa tudi vdanost v voljo božjo. Vsaka najmanjša poteza je umetniško in precizno izdelana, vsaka poteza je naravna in ne pretirana, ne izobličena. Izredno točno so izdelani tudi vsi deli obleke in okolice.

Umetnik je poln hvale do vseh naših slovenskih ljudi, s katerimi je prišel v dotiko. Hvali značaj slovenske zemlje in pravi, da se bo težko postavljati od lepe Slovenije, kjer bi rad končal v miru svoje največje dosežanje delo.

Prof. Franc Missia se je vrnil iz Amerike

Dne 10. julija je prišel obiskat svojo domovino prof. Franc Missia, nečak pok. kardinala Missie.

Gospod profesor, ki predava v semenišču v St. Paulu v Minnesoti, je doma v Kapeli pri Radencih. Prišel je pogledat svoj rojstni kraj in obiskat svoje sorodnike. Tu v svojem rojstnem kraju naj bi se odpočil. Pa si ni dal miru. Pet tednov je bival v Sloveniji, pa je bil venomer na potu, obiskoval sorodnike, hodil na božja pota, sam vodil romarje, opravljal v rojstnem kraju dušno pastirska dela, maševal, spovedoval, pridigal. In to ne le v svoji rojstni fari, ampak tudi v sosesčini. Pred kratkim je peš vodil romanje k Sv. Trojici v Slovenskih goricah. Zato ni čudno, če so se domači znanci in prijatelji ter sorodniki težko poslovili od njega. Pa tudi njemu je bilo slovo težko od ljubih svojcev in ljubljene slovenske domovine.

V četrtek 16. t. m. se je ob pol 9 zvečer s svojo sestro v monakovskem brzovlaku odpeljal iz Ljubljane.

Spoštovanemu in uglednemu rojaku želimo srečno pot in upamo, da se bo kaj kmalu zopet vrnil med nas! Bog ga živi!

600.000 Din za sodne takse v enem mesecu

Seznam, ki ga je za julij sestavilo apelacijsko sodišče v Ljubljani, navaja, da je Slovenija plačala za razne sodne takse v kolkih 671.024 Din. Junija je bilo pa pri sodiščih plačano 824.347 Din. Od 1. avg. 1932. ko so začela sodišča sestavljati mesečne izkaze o plačanih taksah, je bil letos julija izkazan najnižji znesek. Ljudje se pač skušajo izogniti hudim in dragim pravdam. Opažati je, da se na kmetih stranke prav malo tožarijo in skušajo vse spore mirno poravnati

Južna Srbija v Ljubljani

Viteška igra »rusalija« iz Gjevgljelije na ljubljanskem festivalu

Ljubljana, 17. avgusta.

Eden izmed najbolj zanimivih narodnih plesov, ki jih bomo gledali na festivalu slovenskih narodnih plesov od 6.—10. sept. v Tivoliju, bo stara viteška igra »rusalija« iz Gjevgljelije na mejl med našo državo in Grško. Plesna skupina s tem plesom obstoji iz 16 moških in 14 žensk — seljaker in seljakinj — in 3 godbenikov. Aranžer je šolski nadzornik g. Tanović, ki je objavil v »Vardarju«, izhajajočem v Skoplju, toplo napisan članek, s katerim je vzbudil med južnimi Srbijanci veliko zanimanje za ljubljanski festival. Organizacijo vseh plesnih skupin iz Vardarske banovine je nato prevzela banska uprava v Skoplju, oz. sam podban g. Krasojević.

G. Tanović je bil prvi izmed številnih aranžerjev, ki je javil, da je njegova skupina pripravljena za udeležbo na festivalu. Poslal je tudi več fotografij in kratek opis rusalije. G. Tanović piše, da je bila rusalija pred osvoboditvijo l. 1912. izpod turškega jarma skoro pozabljena. Po osvoboditvi pa se je ta lepi običaj obnovil. Danes igrajo rusalije edino zaradi »vakufa«, t. j. da se opremi ali zgradi cerkev ali šola. Rusalije so mnogo pripomogle, da so se sezidale šole in cerkve v pre mnogih krajih.

Preden sklenejo, da bodo igrali rusalije, se sestanejo prvi ljudje v vasj in določijo igralce(ke). Nato prijavijo svojo namero in cilj oblasti s prošnjo, da se jim igra dovoli. Za dovoljenje prosi tričlanski odbor z duhovnikom na čelu, ki je tudi odgovoren pred oblastjo za nered in vsako eventualnost vobče. Dovoljenje se prosi navadno par tednov pred — božičem. Ko se dobi dovoljenje, ga duhovnik (pop) naznani ljudstvu v cerkvi. Tričlanski odbor tudi določi blagajnika, kolovodjo in aranžerja, tedaj funkcionarje, ki vodijo evidenco, kaj se troši in kaj potrebujejo rusalije na potovanju. Za rusalije se navadno nabavljajo tobak in opanke iz — skupne blagajne, ostalo pa si vsak sam nabavlja. Hrano so dobivali in jo še sedaj dobivajo v selu, v katerem igrajo.

Vsak rusalijo je oblečen v slikovito narodno nošo, predvsem pa v tkz. fustan iz belega nakolenskega platna, oborožen pa z dolгим nožem, jataganom ali sabljo. Pripravljeni za igranje se napotijo rusalije v cerkev, kjer so pri maši, potem pa se zbero pred cerkvijo z aranžerjem v sredini, ki nosi v rokah malo sekirico, okrašeno z zelenjem — znak njegovega dostojanstva. Pred cerkvijo čakajo tudi cigani — godbeniki. Pop jih blagoslovi, nakar zaigrajo 2—3 kola, potem pa

Dva jubileja

85 let

Srednja vas v Bohinju, 18. avg.

Danes obhaja v krogu svojcev 85. rojstni dan gosa Marija Golfova, mati našega g. župnika. Cetudi je število njenih let že čez navadno mero, je vendar »farovška mama« še polna zdravia in svežega duha. Vsak dan še premeri 180 stopnic k farni cerkvi sv. Martina. Vsa srečna je, kadar more komu pripovedovati o svojih številnih romanjih v Lurd, Sveto deželo, Rim itd., občudovanja vredni je v tem njen spomin.

In vsak dan komaj pričakuje novic v »Slovenec« in drugih kat. časopisih, katere prebira z največjim zanimanjem in pogosto še brez očal.

Bog jo ohrani njenim dragim do skrajnih mej življenja.

80 let

Podčetrtek, 17. avgusta.

Dne 18. tega meseca bo obhajala v krogu svojih ljubih 80 letnico vsem dobro znana gosa šolskega upravitelja Marija Slemenšek. Rojena je bila 18. avgusta 1854 v Ponikvi ob južni železnici kot hčerka nadučitelja Matije Jeraja, ki je služboval na Doberni, kjer je tudi g. Slemenšek preživela svojo mladost. Nato je obiskovala samostansko šolo v Mariboru in Zagrebu. Leta 1877 se je poročila z g. Slemenškom Franccom, nadučiteljem v Zdolah, kjer je naša jubilarinja preživela svoja najlepša leta. Leta 1844 je prišel njen mož za nadučitelja v Podčetrtek, kjer je umrl l. 1907. Od tega leta živi g. Slemenšek prav blizu cerkve sv. Lovrenca, kamor zahaja dnevno k sv. maši. Naivečje veselje ima s svojimi vnuki, katere zelo ljubi. Vkljub veliki starosti še redno čita in se tudi zanima za katoliško čtivo in nabožno slovstvo. Kaj rada pomaga tudi bolnikom in sploh vsakemu, ki potrebuje kake pomoči. Kot najbližja sosedica župne cerkve mnogo pripomore k božji časti. Naj bi ji ljubi Bog dal še vnaprej ljubo zdravje!

Volitve v trški odbor v Litiji

Litija, 16. avg.

Z javnim odlicem po sv. maši pred cerkvijo v Litiji na Veliki Smaren (čeprav o praznikih nikoli javno ne oklieuje, ampak le ob nedeljah), je županstvo Litija razglasilo, da bodo volitve v trški odbor v soboto, 18. avgusta ob pol 7 zvečer v Sokolskem domu, kamor so vabljene vsi volilci trga Litija. Ob tej priliki bo tudi polaganje računov trškega odbora.

Mislimo, da ne gre tako naglo razpisavati volitve, od javnega razglasa pa do volitev je vmes komaj 3 dni. Poleg tega pa stojimo na načelnem stališču, da je trška imovina, katero upravlja trški odbor, lastnina le posestnikov, in sicer ne samo litijskega trga, ampak tudi krajev St. Jurij, Veliki Vrh in Grbin, ker vsi ti kraji so od nekdanj spadalni skupaj in na pravico posestnikov teh krajev se glase tudi gotove trške pravice, kot dohodki sejmov itd. Zato seveda ne gre, da bi o teh posebnih pravicah, katere so svojočasno pridobili posestniki teh krajev, odločevali volilci, ki se nahajajo v Litiji le prehodno, in

Žene — rusalijke iz Mirovča pri Gjevgljeliji

odidejo v sosednje selo. Spremlja jih več konj, določenih za transport daril. Medpotoma pojo. Ko pridejo v vas, se prijavijo tričlanskemu odboru s popom na čelu in ga prosijo dovoljenja za igro, ki ga takoj dobe. Narodna kola plešejo od hiše do hiše in zbirajo darove. Ljudstvo je prepričano, da je vsaka hiša, kjer rusalije plešejo, obvarovana zla. Če je v hiši bolnik, se bolezen prestraži in zapusti bolnika. Plešejo pa rusalije tako, da pleše najprej moški rusalija s sabljo v rokah, za njim ženska — navadno njegova žena — s povzdignjeno roko, v kateri drži robec namesto sablje.

Plesi imajo različna imena. V Ljubljani bodo plesali »majadake«, »gajde« in »zeleno jezero«. Ta zadnji ples s sabljami močno nalikuje labudjemu plesu Ane Pavlove in ga seljaki tako igrajo, kot bi imeli pred seboj najbolj dovršene umetnike, a ne preproste seljake iz južnega dela naše domovine.

Ko se rusalije vrnejo s potovanja, jih pričakuje cela vas, po več dneh počitka pa razglasi blagajnik javno pred popom in ostalimi vaškimi veljaki materialni uspeh: koliko so prejeli in potrošili. Vsem rusalijam se nato priredi skupna večerja, kjer se lahko tudi napijejo. Dosedaj se še ni zgodilo, da bi se rusalija napil na potu.

To izredno plesno skupino bomo torej gledali v Ljubljani in bo nedvomno zapustila v vseh gledalcih močne vtise.

katerim je končno vse eno, kaj se dela in kako se gospodarji s trško imovino. Vsekakor imajo nekateri posebne namene z imovino trškega odbora, ki pomeni danes prav lepo premoženje v nepremičninah in dohodkih od sejmov.

Najbolj čudno se pa nam zdi, da so nekateri gospodje z datumom razpisa teh volitev izdali nekako okrožnico gotovim volilcem, katere vabijo k tej volitvi ter obenem že postavljajo kandidature starešine in obeh odbornikov, ne da bi bil prizadet prej kdo sploh vprašan, če mesta sprejmejo. Kakor izvemo, se za te volitve zanimajo v prvi vrsti gospodarski krogi, ki stoje na stališču, da korporacije trškega odbora nikakor ne gre spravljati v zvezo s politikom. Vsekakor utegne postati ta občni zbor volilcev trškega odbora zanimiv dogodek v Litiji.

Smrt v skalnatem plazu

Krško, 16. avgusta.

Ob potu, ki vodi za našim mestom v bližnjo vas Cesto, je kamenolom, v katerem so zadnji čas nakopali mnogo kamena in peska. Dinamit, ki so ga vporabljali za razstreljivo, je razmajal pečino na široko in globoko. Te razpoke je razmočilo tudi zadnje deževje. Nesreča pa je hotela, da je prišel včeraj v bližino take pečine z nekaterimi otroci vred tudi desetletni učenec osnovne šole Drago Ovsenjak. Naenkrat se je pečina vdrla, stresla se je med silnim trnščem vsa bližnja okolica, zagrmelo so nizdol velikanske skale in kamenje, mali Drago pa se je znašel zasut, pobit in polomljen sredi skalovja. Na klic otrok sta pritekla dva gospoda, odhajajoča na vlak v Zagreb, ter na pol mrtvega otroka izkopala izpod kamena, nakar je prišel prestrašeni dečkov oče, ki je takoj poskrbel, da so sinka odpeljali v tukajšnjo bolnišnico, kjer pa je zvečer izdihnil.

Auto v jarku

Novo mesto, 16. avg.

Večja avtomobilska nesreča se je zgodila na cesti Brod—Srebrnice. Neki zagrebški avto se je prevrnil. Na ovinku zelo ozke in skrajno slabe ceste se je namreč zaletel v občestni kamen. Suneč je bil tako močan, da se je vozilo okrog in okrog prevrnilo in obležalo precej poškodovano v občestnem jarku, voznik pa je tudi dobil precejšnje poškodbe. Prevrnjeni avto in voznika je g. Agnitsch potem odpeljal v mesto: voznika v bolnišnico, avto pa v popravilo.

Ze večkrat so ondotni prebivalci prosili za popravilo omenjene ceste, pa niso še dosegli ničesar. Cesto bi bilo treba preložiti na položnejši teren, toliko izravnavati, da bi ne bilo ovinka, ki je precej strm, ter jo tudi dvigniti, da bi se strmina zrnvala in da ne bi ob vsakem večjem deževju poplavljal ceste mali potoček, ki se vije po občestnih travnikih. Seveda bi se pri tej regulaciji moral premakniti tudi mostiček. Cesta, ki jo vozniki zelo porabljajo, je široka komaj 2 in pol metra, kar je vsekakor premalo.

Tatovi v Krškem

Krško, dne 16. avg.

Na sv. Lovrenca dan popoldne se je zopet oglasil tat v Trški gori v hiši g. Frohllhove, medtem ko so se domači mudili izven doma pri svojem delu, ter odnesel znatno vsoto denarja. Ni dvoma, da se skrbnim orožnikom, ki vestno opravljajo svojo službo, prej ali slej preočeli zasaciti ljudi, ki vznemirjajo tujo lastnino.

Ljubljanske vesti:

60 let staro gasilsko društvo
v tobačni tovarni

Ljubljana, 17. avgusta.

Prostovoljna industrijska gasilska četa tobačne tovarne v Ljubljani proslavlja v dne 18. in 19. avgusta 1934 60 letnico društvenega obstanka.

Delovanje te čete je bilo v prvih letih njenega obstanka omejeno v glavnem samo na tobačno tovarno, ki je eno največjih podjetij v Ljubljani. V početku njenega delovanja je četa vezbala v tovarni vsak teden še z nemškimi poveljstvom, imela še ni tako spopolnjena inventarja kakor ga ima danes. — Od časa do časa se je četa pod poveljstvom raznih načelnikov vedno bolj in bolj spopolnjevala in napredovala v praktičnem in tehničnem smislu. Med najbolj agilne prištevamo bivšega načelnika Jaboka Smoleta, ko se je pod njegovim načelstvom četa prvič pričela udeleževati v javnosti, in to že s slovenskim poveljstvom, leta 1904., za njim pa je agilen načelnik g. Lavrenčič Karol nastopil s četo pri vseh javnih nastopih, požarih in nezgodah, kamorkoli je bila četa poklicana ali se je izkazala potreba. Pod njegovim načelstvom je četa ustanovila samostojni podporni fond, čigar naloga je podpirati z denarnimi sredstvi obolele člane.

Ljubljana tišče
dražbe in dolgovi

»Koliko ima pač Ljubljana dolgov na privatnih posestvih in hišah?« tako in slično vprašanje si je pač marsikdo izmed ljubljanskih občanov stavil, ko je premišljal o križih in bremenih Ljubljane. Meščan, trgovec, obrtnik, delavec, nameščenc, uradnik in tudi zasebniki stežav prerinjavajo svoje breme z ramena na drugo rame.

Od 21. t. m. bo veliko dražb vseh premičnih stvari, ki so bile 530 davčnim zavezancem zarubljene in bodo prodane na javni dražbi, če ne bodo še pravočasno poravnali svojih zastankov. Na dražbo pride do 2000 najrazličnejših predmetov v približni cenilni vrednosti 100.000 Din. Prodajali bodo razno staromodno in moderno pohištvo, pisarniško opremo, pisarniške stroje, razne dragocene in slike, avtomobile in vozove. Tudi mestna občina je oklicala več dražb premičnin, zarubljenih pri izterjavi občinskih davkov in davčin. Pri okrajnem sodišču so na dnevnem redu tudi mnoge dražbe premičnin. Prihodnje dni pride na dražbo tudi 5 nepremičnin. Stranke, ki jim grozi dražba, napejajo vse sile, da bi rešile svoje dragocene. Mnogi obrtniki se bore vsak dan za obstanek in se morejo iznebiti mučnih skrbi pred rubežnico.

Ljubljanski hišni lastniki se bore, da bi ohranili svoje hiše bremen proste. Posojila jih tarejo. Zmagujejo komaj za obresti. Je pa tudi mnogo realitet, ki izkazujejo v zemljiški knjigi povsem čisto nepopisano polo, kamor zapisujejo dolgove in bremena. Zanimivo je, da so se dolgovi začeli množiti tako od l. 1928. naprej. Tako je v zemljiški knjigi zaznamovano, da je bilo pri 75 realitetah, za katere je bil v k. o. Gradiško pred-

V tovarni sami je četa večkrat nastopila, bodisi v posameznih ali večjih skupinah, da zaduši požar, ki bi lahko imel velike posledice, kar pa je vsakokrat že v začetku zatrla.

Članstvo se zaveda svoje velike naloge in dolžnosti ter se z velikim veseljem in zanimanjem udeležuje vseh vaj, ki so tedensko po končanem delu v tovarni.

Četa je dobro organizirana in tudi sedanjemu prilikam primerno v praktičnem in teoretičnem pogledu izurjena.

Četa šteje 46 članov ter ima svoj dom v tovarni sami, ki je last državne uprave.

Med častne člane prištevamo: g. Lavrenčiča Karla, Sušteršiča Franca, Peklja Ivana, Cervana Petra, Slaparja Blaža in nova slavljena: g. Zupanca Franca in Snoja Martina.

Med zaslužne člane s 25 letnim sodelovanjem v gasilstvu pa prištevamo: g. Lavrenčiča Karla, Sušteršiča Franca, Peklja Ivana, Cervana Petra, Slaparja Blaža in nova slavljena: g. Zupanca Franca in Snoja Martina.

mestje otvorjen nov zemlj. vložek, od l. 1928. naprej vključeno na raznih posojilih in kreditih celotno 13.971.553 Din.

Zobozdravnik Med. Univ. dr. Srečko Puher
Gregorčičeva ulica 32 — Telefon 20-70
zopet redno ordinira

Smodke g. župan ob morju. Mestni župan g. dr. Dinko Puc je nedavno obiskal — kakor smo že poročali — kolonijo otrok iz Ljubljane v Sv. Jakobu-Siljevici ob morju. G. župan se je zelo zanimal za življenje otrok in se je dalj časa razgovarjal z malčki. Toda g. župan je tudi kadice, samo smola, da mu kolonija ni mogla postreči z nobenimi smodkami, njemu samemu pa jih je po dolgem potovanju zmanjkalo. G. župan torej naroči najbolj brhnetno dečko v koloniji: »Dečko, tu imaš denar, steci mi po nekaj najboljših smodk!« Deček, počaščen s tako visokim naročilom, steče in ga dolgo ni nazaj. Končno se pa le prikaže, ves prašen, v naročju pa nese nekaj, o čemer g. župan in njegovi spremljevalci niso vedeli, kaj bi bilo. Končno deček prisopihva do g. župana in mu izroči ogromen zavitek: »Gospod župan, tukaj imate najboljše smokve, kar sem jih našel na trgu!« Deček je tekel na oddaljen trg po smokve, mesto v bližnjo trafiko po smodke. Gosp. župan in njegovi spremljevalci pa seveda v smeh. Za kazen, ker ni točno izpolnil županovega povelja, je moral brhneti deček obdržati smokve zase. Sladka kazen!

Na državni trgovski akademiji v Ljubljani se prične popravni in dopolnilni izpiti 27. avgusta ob 9 po sporedu, ki je objavljen na uradni deski. Prijave za vpis v I. razr. trgovske akademije sprejema direkcija do 29. avgusta. Vpis v posamezne razrede se vrši l. in 3. septembra med 9 in 12.

Franciškanški most so še včeraj tlakovali in preurejali. Tramvajski promet je bil včeraj olaj-

šan v toliko, da sta oba, nasproti si prihajajoča voza vozila drug do drugega. Nemoten tramvajski promet bo mogoč šele danes. Za druga vozila je bil srednji franciškanški most včeraj kajpak še zaprt.

V založništvo Učiteljske tiskarne ste izšli knjigi: Rudolf Južnič: Francoska vladna III. in IV. letnik.

Avtobus k tekmi Ilirija: Hašk. V nedeljo, 19. t. m. pelje veliki avtobus »Tatra« (kamniške proge Rodeta) k tekmi v Zagreb. Sedežev je 35. Vožnja stane tja in nazaj 100 Din. Prijavo z zalogo 50 Din prejema

Mariborske vesti:

Starši zahtevajo novo šolo

Nase državne šolske razmere v magdalenskem okraju

V našem uredništvu se je oglasila deputacija staršev šolobveznih otrok iz magdalenskega predmestja te nam predložila nevdružne šolske razmere, ki vladajo na desnem dravskem bregu. Povedali so, da se je vršil ob zaključku šole rodiljski eestanek na II. dekliški osnovni šoli, na katerem so starši najodločnejše zahtevali, da se šolsko vprašanje v magdalenskem predmestju končno uredi. Svoje zahteve so predložili merodajnim faktorjem v posebni spomenici, na katero pa še dosedaj ni nobenega odgovora. Sedaj, na pragu novega šolskega leta so prisiljeni obrniti se na javnost ter pojasniti, v kakih razmerah se šola in raste njihova deca.

Celo magdalensko predmestje, ki je največji okraj mariborskega mesta, ima samo eno dekliško osnovno šolo in sicer v šolskem poslopiju poleg magdalenske cerkve. Je to obnem najstarejše šolsko poslopje v Mariboru, zgrajeno in namenjeno v šolske namene, ko je bilo magdalensko predmestje še neznatna vas z nekaj stotinami prebivalcev. Poslopje ima debele kamene zidove, sobe so nizke, brez ventilacije, da se ne dajo nikdar dobro prezračiti, pozimi pa so mrzle, ker stoji poslopje popolnoma na samem. Morajo se kuriti štiri ure pred pričetkom pouka, pa jih še ni mogoče prav ogreti, ker so okna vsa vegasta. Poleg tega so okna premajhna in so učilnice temne, da se mora pouk pozimi in v slabem vremenu dostikrat vršiti pri električni luči. Hodniki so tako ozki, da je izprehajanje po njih nemogoče. Ker nima šola niti lastnega dvorišča niti kakšnega drugega večjega prostora, ostaja deca med odmori v učilnicah, tako da je neprestano od 8 zjutraj do 1 polpoldne v slabem, izrabljenem zraku. Stranišča so

blagajničarka v »Evropi«. Po potrebi vozita dva avtobusa.

Katera dama želi najmodernejšo obliko file klobuka, najnižje cene kakor žalni klobuk in pajčolan, naj obišče salon »Anita«, Ljubljana, Krekov trg 10.

Nesreča pri kovanju. 46 letni hlapec Pavel Karlin iz Stare Loke je včeraj zjutraj peljal konja h kovaču. Kovaču je pri kovanju pomagal s tem, da je držal konju kopito. Konj pa je Karlina tako sunil v trebuh, da je ta od bolečin omedlel. Prepeljati so ga morali v ljubljansko bolnišnico. Karlino stanje je skrajno resno.

stara in negihijenična, neprimerna. Tla so v vseh stazredih iz časov, ko se je šola zgradila, izhojena, vegasta, pokrpana in se ne dajo pomesti.

Ko bi imeli tako šolo sredi mesta, bi se bili starši že zdavnaj uprli ter enostavno preprečili obisk šole svojim otrokom. Šola pa je v predmestju, obiskuje jo večinoma deca najsiromašnejših slojev: pomožnih delavcev pri drž. železnici, nižjih uradnikov, barakarjev in vagonarjev, tekstilnega delavstva in dninarjev. Občina menda misli, da je za reveže pač vse dobro. V Magdalensko šolo (kakor se to šolsko poslopje imenuje) pohaja 900 deklic, ima 12 razredov, ki so razporejeni po celem mestu. V starem poslopiju, ki ga omenjamo zgoraj, je samo prostora za 5 razredov, 6 razredov je v dekliški šoli na Slomškovem trgu, eden pa celo v meščanski šoli v Cankarjevi ulici. Šolski pouk je radi te razstrganosti gotovo težak in oviran. Deca iz oddaljene periferije mora hoditi po 4 do 5 km daleč v notranost mesta v šolo. Ti otroci so slabo hranjeni, slabo oblečeni in slabotni ter v zimskem mrazu mnogo trpijo. Povrh jih pot utruja, da potem ne morejo slediti pouku. K vsemu pa še morajo v šolo čez most, ki je najprometnejša točka v mestu ter za male otroke, ki hodijo čezenj brez nadzorstva, naravnost življenjsko-nevarna pot.

Vse to navajajo starši, in s polno upravičenostjo zahtevajo, da občina čimprej reši najvažnejše vprašanje mariborskega mesta. Tu gre za mladino in njeno bodočnost! Če smo imeli v sedanjih časih denarja za Mariborski grad in ga imamo še za druge nepotrebnosti, ga moramo imeti tudi za novo šolo!

Za revmo, išlas, otrpelost,
želodčne in ženske bolezni!

Čateške toplice (54° C)

Najbolj vroče radiotermaalno kopališče v dravski banovini! Od 1. maja do 30. junija in od 1. septembra do 31. oktobra 20 dnevno pavšalno zdravljenje za ceno 1100.— Din, 10-dnevno 600.— Din (soba, 4 krat dnevno dobra hrana, dnevno 1 kopal, 1 zdravniški pregled, dovoz in odvoz od postaje Brežice ali Dobova, takse). Prospekt na zahtevo.

preobremenitve, na Pobrežju pa se bo zgradil nov daljnovid ob Drevoredni in Zrkovski cesti do novega tovarniškega poslopja tkalnice za svilo H. Thoma. Daljnovid bo imel napetost 10.000 voltov. V ponedeljek se bo vršila na licu mesta komisija radi izdaje gradbenega dovoljenja.

Blagoslovitev mostu na mariborski otok bo jutri ob 8. Blagoslovitvene obrede izvrši stolni kanonik in mestni župnik msgr. Mihael Umek.

Lekarniško nočno službo bo imela v prihodnjem tednu od 19. do 26. avgusta lekarna »Pri Zamorc« v Gosposki ulici.

Narodna odbrana v Mariboru naproša vse fotografe in fotoamaterje, ki so slikali zadnje pot generala Maistra iz Rakeka do Maribora in pogreb v Mariboru, da ji oddajo proti eventualnemu plačilu po tri posnetke svojih fotografij.

Smrtna zetova. V visoki starosti 84 let je umrl upokojeni železniški strojevodja gosp. Ivan Kronawetter. Naj počiva v miru!

Kaj pa občinska seja? Od 25. maja — torej cele tri mesece — se mariborski občinski svet ni sestal k seji. Gotovo je bilo med tem časom kopa velevažnih stvari, ki bi se morale obravnati pred širšim forumom. Tako bodo zopet postavljeni občinski očetje pred gotova dejstva, pri katerih ne bodo mogli ničesar drugega, kot pokimati in pritrditi. S samimi potovanji in osebnimi določitvami se pri občini ne da dolgo gospodariti!

Svec« na licitaciji. Na tukajšnji carinarnici se je zopet nakopil kup zaplenjenih tihotapniških stvari, zlasti manufakturnega blaga in raznih sladil. V torek 21. t. m. se bo vršila na carinarnici na kazenskem oddelku licitacija teh zaplenjenih predmetov, ki se bo pričela ob 9 dopoldne.

Mekinjski samostan

Velik del svojega tujsko-prometnega slovesa dolguje Kamnik svoji prekrasni okolici. Lahko trdim, da ga ni zlepa kraja, ki bi nudil prijateljem in ljubiteljem narave toliko prijetnih in lepih izprehodov v bližnji in daljnjo okolico. Kotlina, v kateri je stisnjeno kamniško mesto okrog Malega grada, je krog in krog obrasla s temnimi gozdi, po katerih vodijo lepo izpeljane stezice tja proti Komendi, Radomljam, Mekinjam, Tunjicam itd. Kamorkoli se človek poda, povsod se dviga pred njim krasna panorama Kamniških planin z zelenimi griči, cerkvami in kmetskimi naselji v ospredju. V vsem tem okvirju pa stoji kot prelep okras mekinjska cerkev s samostanom, nad katerim se širijo tja proti planinam temni gozdi in mladi smrekovi nasadi, znani iz kamniške fazanske pravde. V teh tihih gozdovih, z osvežujočim zdravim zrakom, so ona slovit izprehajališča starega zdraviliškega Kamnika, katera so tako cenili in proslavljali razvijeni gostje, ki so prihajali v naš kraj iskat zdravila in oddiha v tihoti samoti.

V uršulinskem samostanu v Mekinjah so letos obhajali skromno, toda prisrčno domačo slovesnost, pri kateri so se spominjali zgodovine tega znamenitega samostana in 30-letnice, odkar je bila tu odprta samostanska šola za mladenke. Prav primerno je, da se ob tej priliki tudi mi spomnimo tega dogodka, saj v splošnem zelo slabo poznamo zgodovino naših krajev, ki imajo slavno preteklost.

Iz Mekinj je posebno lep pogled na strni Stari grad, kjer so si v 12. stol. sezidali trden

grad mogočni Ortenburžani. V Mekinjah, na mestu sedanega samostana, so imeli svoj grad Gallenberžani, ki so zavidljivo gledali iz nižine na mogočno posest svojih sosedov na Starem gradu. Zelja, da bi prišli v posest tega grada, se jim je uresničila še pred letom 1300. Tega leta je namreč Seifrid Gallenberški ustanovil v Mekinjah samostan klarisinj, katerim je podaril svoj grad in več posestev ter kapelico Matere božje poleg grada. Pri tej kapelici je kamniški župnik Manfred dela Torrei, sorodnik ogleskega patriarha, že leta 1287 ustanovil kaplanijo. Klarisinje so grad primerno adaptirale, zgradile v klavzuri cerkev in pokopališče za nune, kapela poleg samostana pa je ostala še naprej javna cerkev kot predhodnica sedanje župne cerkve.

Mekinjski samostan je bil znan po svoji moči in bogastvu, v njem pa so bile večinoma hčere iz najimenitnejših kranskih plemiških rodbin. Samostan je postal še bolj sloveč, ko je papež Gregor XIII. napravil iz njega opatijo. Leta 1491 so ga Turki oblegali in do tal porušili, stoletni boj med klarisinjami in Gallenberžani zaradi dednega zavetništva pa je oviral zidanje novega večjega samostana. Šele ko je bil boj končan z zmago Gallenberžanov, je Ziga Gallenberški leta 1681 sezidal nov samostan, ki je bil eden najlepših na Kranjskem. Kmalu za tem so prezidali tudi cerkev, ki je v bistvu dobila obliko, kakršno ima še danes, in ki spada po zadržilu konservatorja dr. Steleta med najlepše prostorne umetnine naše domovine.

Mekinjska cerkev ima razkošen oltar, posebno znamenit pa je kor iz leta 1720, ki zavzema skoraj tretjino 26 metrov dolge cerkvene ladje. Kor ima leseno balustrado z

lepimi svedrastimi pilastri, orgelske omare pa so izdelane v bogati baročni ornamentiki. Pod korom na cerkvenih stenah je cela vrsta nagrobnih spomenikov mogočnih Gallenberžanov. Kapelica sv. Kolomana je prav lepo poslikana s freskami iz 18. stoletja. Med njimi vzbujajo posebno pozornost grbi z imeni vseh 34 mekinjskih opatinj. V kapeli sv. Kolomana postavljajo o veliki noči znameniti božji grob iz leta 1761, ki je menda največji v Sloveniji in vzbuja splošno občudovanje tako po svoji sestavi kakor po slikarji. Mekinjska cerkev hrani relikvijarij sv. Generosa. V kapelici sv. Antona je lep oltar iz leta 1696 z benečanskimi kipi, pa tudi oba stranska oltarja sta lepo delo domače umetnosti. Za poznavalce starinske umetnosti in zgodovine ima ta cerkev toliko zanimivih vrednot in posebnosti, da jo človek prav rad pogosto obišče. Večje izletniške družbe, ki prihajajo v Kamnik, si te nikoli ne pozabijo ogledati.

Cesar Jožef II. je razpustil tudi mekinjski samostan, katerega je iz posesti verskega zaklada kupil leta 1830 baron Apfaltrern iz Križa. V njem je bil v preteklem stoletju nastanjen vojaški oddelk tako zvaljen »špičkarjev«, ki se jih kamničani še prav dobro spominjajo. V tem stoletju so samostan kupile ljubljanske uršulinke, ki so ga primerno adaptirale in otvorile v jeseni leta 1903 šolo z internatom za deklice.

Lepe, zračne šolske sobe, dobra oskrba in krasni izprehodi po samostanskem vrtu in gozdičku sredi divne narave, so bile prednosti, ki so jih imele deklice v internatu. Ker so imele tu tudi priliko za izobrazbo v glasbi in petju, je postala mekinjska šola prav priljubljena in sloveča vzgojevališče.

ki je svojo visoko nalogo zvesto vršilo skozi vseh 30 let. Samostansko šolo v Mekinjah pa so obiskovala tudi dekleta iz okolice, zlasti pa iz Kamnika, odkoder jih je šla večina po končani 4 razredni osnovni šoli v meščansko šolo v Mekinje. S tem so bila kamniška dekleta deležna večje izobrazbe kakor pa fantje, ki so imeli na razpolago samo štirirazredno osnovno šolo, med njimi pa jih je šlo le malo študirat v Ljubljano. Tudi po vojni je je bila meščanska šola v Mekinjah velikega pomena in neprecenljive vrednosti za Kamnik, saj je šlo iz nje izredno veliko število kamniških deklet nadaljevat študije bodisi na učiteljske, trgovsko akademijo, trgovsko šolo ali pa na razne strokovne šole. Ob zaključku tretjega desetletja gleda uršulinska šola v Mekinjah lahko s ponosom na uspehe svojega dela pri vzgoji in izobrazbi deklet.

Zadnja leta je bilo v vseh 4 razredih mekinjske meščanske šole povprečno 100 deklet. Izmed teh jih skoro polovica stanuje v samostanskem internatu, drugo polovico pa tvorijo dekleta iz Kamnika in okolice. Četrty razred je v jubilejnem tridesetem letu končalo 18 kandidatinj. Pri mali maturi, kateri je predsedoval ministrski odposlanec g. prof. Franc Ferjan iz Ljubljane, je napravilo izpit 16 kandidatinj, ena je bila reprobirana za 2 meseca, ena pa bo morala ponavljati malo maturo. G. predsednik komisije se je o znanju učenk zelo pohvalno izrazil in jim čestital na doseženih uspehih, ki so brez dvoma v veliko priznanje zavodu in poštvovalnim ss. učiteljicam. Ob zaključku tretjega desetletja uršulinske meščanske šole v Mekinjah nas vse navdaja želja, da bi bilo njeno delovanje še naprej tako plodonosno in polno uspehov.

Požigalec na Sp. Poljskavi zopet zažgal

Sp. Poljskava pri Pragerskem. Sročil okoli 22 se je nenadno zasiljal prestreljiv krik: »Gori, gori...« Zbegano ljudstvo, od dela izmučeno in od vednih požarov popolnoma zbegano, si na prvi mah ni znalo pomagati. Gasilski rog je nujno klical na pomoč, kajti gorelo je krasno poslopje g. Kobana. Sosedje in gasilci so delali z nadčloveškimi naporom ter skušali rešiti, kar se pač v takem slučaju rešiti da, vendar se je rešilo zelo malo, kajti ognjeni zublj, urnejši od pridnih rok, so v dobri uri uničili krasno urejeno gospodarsko poslopje. Najbližnji sosede so čakali v strahu in grozi, kdaj se vname tudi njihova domačija. Plameni so švigali visoko proti nebu, goreče ogorke pa je trosil lahek veter daleč na okrog. Ubogi ljudje niso vedeli, ali naj pomagajo gasiti pri g. Kobanu, ali pa naj izpraznjujejo svoje hiše. Ker je uničil ogenj skoro vse — je škoda ogromna in le deloma krita z zavarovalnino.

V naši vasi smo imeli zadnji požar na binkoštni ponedeljek in že smo se veselili, da je zločinec opustil svoj satanski posel, a žalibog je bilo veselje prezgodnje. Vsekakor je pa značilno, da gori pri nas že tretje leto po vrsti na današnji praznik. Na današnji praznik je vedno veliko prireditev in tudi takrat je bilo veliko gasilcev odsotnih na prireditvah v Račah in Cirkovcah. Morda

si izbere požigalec namenoma take dni ko manjka doma izvežbanih gasilcev, da lahko svoj satanski posel tem bolj opravi. Končno se nam pa vendar čudno zdi, da ne pade zločinec vendar enkrat v roke pravice, kajti radi številnih požarov, pri katerih baš Sp. Poljskava prednjači, so vaščani skrajno oprezni in pozorni. Trdno so pa prepričani, da pade zločinec prej ali slej v trde roke. Gorje mu, ako ga dobe v bližini ognja!

Požari v pljuški okolici

Ptuj, 17. avgusta.

Preteklo noč je izbruhnil požar na dveh straneh. Pri posestniku Alojzu Boletu v Jiršovcih pri Sv. Urbanu je zgorelo gospodarsko poslopje do tal z vsemi poljskimi pridelki; z veliko muko in nevarnostjo so rešili iz gorečega hleva dve kravi in 15 prašičev. Škoda znaša okrog 30.000 Din in je krita z zavarovalnino. Na kak način je prišlo do požara, še ni pojasnjeno.

Drugi požar je bil pri posestniku Martinu Čušu v Gradiškah pri Sv. Lovrencu v Sl. goricah. Zgorelo je gospodarsko poslopje in na strešni stolp hiše. Ostala poslopja se je posrečilo rešiti. Škoda znaša okrog 10.000 Din in je krita z zavarovalnino. Tudi v tem primeru še ni pojasnjeno, na kak način je nastal ogenj.

Osebnosti

— Iz sodnopisarniške službe. Za sodnopisarniške oficijale v 8. skupino so napredovali na svojih dosedanjih službenih mestih pri okrajnih sodiščih: Nemeč Viktor, Murska Sobota, Sprogar Metod, Slov. Bistrica, Mesec Josip, Ljubljana, Blagotinšek Franc, Trebnje, Lozar Fran, Višnja gora in Segula Alojzij, Kamnik. V 9. skupino sta napredovala: Pelan Ivan, Brdo pri Kamniku in Naberger Josip, Logatec.

Gospodinjim vedno primanjkuje časa, posebno so pa nevoljne, kadar je na vrsti kranje perila. Saj se da z roko lepo zakrpati vsaka vrsta perila, toda kaj, ko gospodinja nima nikoli za to potrebnega časa. Koliko presenečenje PST Patent Stopf Twist, ki omogoča mašenje perila na šivalnem stroju z enostavnim šivanjem naprej in nazaj neprimerno hitreje in mnogo boljše nego na roko. PST Patent Stopf Twist se dobi za zmerno ceno pri vsakem trgovcu.

Ostale vesti

— Sveta maša za turiste in izletnike bo jutri v kapeli Vzajemne zavarovalnice nekaj minut pred pol 5 zjutraj (pred odhodom gorenjskega turistovskega vlaka).

— Na Kravcu je jutri cerkveno žegnaje in bo zato v ondodni kapeli sv. maša z običajnim darovanjem za kapelo ob 10 dopoldne. Vabimo okoličane in turiste k tej proslavi.

— Pri motenjih v želodcu in črevih, bolečinah v trebuhu, razdraženosti, nervoznosti, omotici, težkem snu, splošnem slabopočutju, zmanjšani moči za delo se doseže olajšanje z dnevno čašo naravne »Franz-Josef« grenčice. Sloviti zdravniki hvalijo izborna lekovitost, ki jo nudi »Franz-Josef« voda v svoji lastnosti kot milo odvajajoče sredstvo posebno polnokrvnim, korpulentnim ljudem, trpečim na protinu in hemeroidih.

— Sv. maša na Kofcah. Aljažev klub naznanja vsem planincem, da bo v nedeljo, 19. t. m. sv. maša na Kofcah ob 10.

— Razsvetljava nove kočice na Voglu. TK »Skala« opozarja vse obiskovalce Bohinja in nedeljskih svečanosti, da se bo razsvetljava na predvečer blagoslovitve skalaškega doma pričela ob 10 zvečer. To, pa zato, da bodo potniki, ki prispejo z avtobusom in večernim vlakom, lahko še pravočasno videli razsvetljava iz doline.

— Abiturijentski tečaj zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Prijave za abiturijentski tečaj sprejema direktorja drž. trgovske akademije v Ljubljani vsak dan med uradnimi urami do 30. septembra. Na abiturijentski tečaj se sprejemajo absolutni srednjih, učiteljskih in strokovnih šol ter visokošolske. Vsa pojasnila in prospekte dobijo reflektanti pri direktorji trg. akademije.

— Dorasčajoči mladini nudimo zjutraj čašico naravne »Franz-Josef« grenčice, ki dosega radi tega, ker čisti kri, želodec in čreva, pri dečkih in deklicah prav izdatne uspehe.

— Pozen sad. Iz št. Lovrenca na Dolenjskem 16. avgusta. Ko sem šel danes maševat na Zaplaz, sem našel nad Razborami proti Zaplazu v meji nad potjo in travi dve zreli rdeči jagodi. Minili teden so jih pa trgali tudi otroci pod Zaplazo. — Naj še omenim, da rastejo fige tudi na Čatežu pod Zaplazo, katere tudi dozori.

— Hud pretep pod kozolecem. V nekem kozolecu v šmarinem ob Savi je prenočeval v noči na večer 28 letni brezposelni delavec Ivan Koset, doma iz Slovenske krajine. Malo pred polnočjo pa so se pod isti kozolec zatekli prav tako trije brezposelni Bosanci, ki so se pričeli s Kosetom prepirati in nato pretepati. Bosanci so neusmiljeno mlatili po Kosetu, ta pa jim je seveda krepko odgovarjal ter je z nožem sunil enega Bosanca. Včasih zjutraj so Koseta vsega polomljenega prepejali v bolnišnico. Koset je imel zlomljeno roko in zlomljeno ključnico.

— Slovenska pokrajina. Pod tem geslom so slovenski likovni umetniki sklenili, da pridejo na letošnjem jesenskem vselejmu v Ljubljani od 1. do 10. sept. svoje letošnje umetnostno razstavo. Potrebno in prav je, da se tudi širšim slojem da prilagoditost, da dobe vpogled v resnično umetnost. Trg barvnih reprodukcij je poplavljal naša stanovanja. Imate v sobi lepo dragoceno opravilo, na steni pa visi neokusna barvna reprodukcija slabega fabrikata, ki vam jo je prodal podjeten trgovec. V naše domove

spadajo originalne umetniške slike in kipi. Na razstavi bodo posamezne umetnine tudi naprodaj po dosegljivih cenah. Vabimo občinstvo, da si razstavo ogleda. Vsak obiskovalec dobi ob vходу na razstavo glasovnico, s katero bo volil umetnino, ki mu je najbolj všeč. Izvoljena dela bodo nagrajena.

— Na letošnjem jesenskem vselejmu v Ljubljani od 1. do 10. sept. bo zopet zastopano naše pohištvno mizarstvo v širšem obsegu. Pohištvni mizarji iz Ljubljane in okolice bodo imeli priliko pokazati svoje zmožnosti in napredovanja v izdelovanju pohištvnega mizarstva, kakor: v interierih, oblikah, arhitekture, tehnično-konstruktivnem izdelovanju, kombiniranju lesa in lužila. Razstava bo nudila vsakemu možnost, da zadosti vsem svojim zahtevam na polju umetnosti in solidnosti, ker bo razstavljen blago po kvaliteti prvotnosti, cene pa priznane vseskozi konkurenčne. Opozarja se torej, da vsak obiskovalec jesenskega ljubljanskega vselejma uporabi to priliko in si temeljito ogleda pohištvno razstavo v paviljonu E in F.

— Našim gospodinjim je namenjena knjiga: Naši gostje — kako jim stremo, ki jo je spisal S. M. Kump, učiteljska gospodinjinska šola; ima 63 strani in 66 slik ter stane vezana 45 Din. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. To je po vojni prva slovenska knjiga, ki bo izpolnila veliko vrzel v gospodinski literaturi vsake gospodinjice, t. j. o strežbi (serviranju) pri mizi in predpripravi za razne pojedine — bankete, čajankah ali v domačem krogu med prijatelji in znanci. Knjiga je razdeljena v dva dela: a) splošni in b) posebni. V splošnem delu obravnava pisateljica vse, kar je treba vedeti o obrednici, mizi, namiznem perilu, posodi, priboru, stekleni posodi, krašenju miz. Poleg tega pa še nekaj prav dragocenih nasvetov kuharicam glede priprave jedil. V posebnem delu pa obravnava poglavja o pogrinjaju miz, strežbi pri zajtrku, mali južini (malici), obedu (kosilu), popoldanski južini, večerji, routu. Posebej obravnava še strežbo pri mizi sploh in o razvrstitvi prostorov pri mizi. — Knjigo toplo priporočamo tudi kuharicam, gospodinjiskim pomočnicam, bivšim učenkam gospodinjiskih šol in tečajev ter natakarcam in natakarkam.

— Pri zapeki, motnjah pri prebavi, gorečicit v želodcu, krvnih navalih, glavobolu, splošni slabosti vzemite zjutraj na tešče kozarec »Franz-Josef« grenčice.

Celje

— Umrla sta v celjski bolnišnici: Franc Sredovnik, 41 let, bivši tisk. pom. delavec iz Nove vasi, in Jug Marija, 72 let, posestnica, Viršteti. Naj v miru počivata!

— Vzor uradnika odhaja v pokoj. Včeraj so listi poročali, da je upokojen davkar g. Maks Zumer v Celju. Ob tej priliki se ga moramo spomniti tudi na tem mestu. Gosp. Zumer je bil vzor uradnika stare šole, ki je vedno in povsod najzorojeje izvrševal svoje službene dolžnosti. Ljudem, s katerimi je prišel v dotiko, ni bil samo uradna oseba, temveč najboljši svetovalec. Dolgo vrsto let

Sport

Lahkoatletski miting SK Korotana v Ljubljani

V torek, 14. in na praznik, 15. avgusta je priredil mladi in agilni klub SK Korotana zopet svoj lahkoatletski miting, ki je v splošnem prav dobro uspel, le razmocen teren je neugodno vplival na potek tekem in na rezultate same, ki so bili bolj radi tega na nižji stopnji. To pot so člani tekmovali prvih tudi v metanju kopja in kroglice. Kljub slabemu terenu, ki smo ga omenili, so pa vsi Korotanec vseeno zboljšali nekaj svojih klubovih rekordov. V posameznih disciplinah so bili doseženi naslednji rezultati:

Tek na 50 m A juniorji: 1. Safošnik (Il.) 6.9; 2. Nik (Kor.) 6.7; 3. Paklstein (Il.).
Felle (Kor.) 6.9; B seniorji: 1. Jenko (Kor.) 6.5; 2. Zev-Kropča A juniorji: 1. Safošnik (Il.) 9.43 m; 2. Felle (Kor.) 8.37; B seniorji: 1. Beranek (Kor.) 11.90 m; 2. Paklstein (Il.) 10.20 m; 3. Jenko (Kor.) 9.20 m.
Škok v višino A juniorji: 1. Felle (Kor.) 1.45 m; 2. Safošnik (Il.) in Vodopivec (Kor.), oba po 1.40 m; B seniorji: 1. Beranek (Kor.) 1.55 m; 2. Paklstein (Il.) 1.50 m; 3. Dolinšek (Kor.) 1.45 m.
Kopje seniorji: 1. Beranek (Kor.) 38.54 m; 2. Dolinšek (Kor.) 26.03 m.
Škok v daljavo z mesta A juniorji: 1. Felle (Kor.) 2.33 m; 2. Safošnik (Il.) 2.25 m; B seniorji: 1. Beranek 2.69; 2. Jenko 2.63; 3. Paklstein 2.35.
Tek na 60 m A juniorji: 1. Felle 8.1 sek.; 2. Perpar (Kor.); B seniorji: 1. Pogačnik (Il.) 7.9 sek.; 2. Jenko 8 sek.
Škok v daljavo z zaletom A juniorji: 1. Borštnar (Kor.) 4.78 m; 2. Podlesnik (Kor.) 4.58 m; B seniorji: 1. Jerančič (Il.) 5.88 m; 2. Grünfeld (Il.) 5.55 m; 3. Mikšič 5.47 m; 4. Beranek 5.35 m.
Disk A juniorji: 1. Kosce 30.75 m; 2. Borštnar 27.47 m; B seniorji: 1. Banko (Il.) 35.59 m; 2. Pogačnik 32.05 m; 3. Beranek 28.73 m.
Troškok A juniorji: 1. Safošnik 10.70 m; 2. Felle 10.65 m; B seniorji: 1. Jerančič 11.80 m; 2. Grünfeld 11.70 m; 3. Beranek 10.30 m.
Tek na 3000 m A juniorji: 1. Hvale (Kor.); 2. Blaznik (Kor.); B seniorji: 1. Osterman (Il.); 2. Dolinšek (Kor.); 3. Berlot (Kor.); 4. Mošina (Metuljka).
Stafeta štirikrat 235 m Seniorji: 1. Ilirija 2:21.5; 2. Korotana 3 m zadaj.

— Zupančič (Ilirija) mora skakati s palico ter teči na 400 m. — Perpar (Primorje) mora priti jutri v Zagreb na izbirno tekmo. — Ilirija in Primorje se še posebej naprosta, da obvestita vse imenovane atlete, da se izbirnih tekmovalj gotovo udeležijo. — Ivo Kermavner, 1. r., odbornik JLAZ.

SK Zagorje odigra prvo mednarodno tekmo v Zasuju 18. avgusta ob 18 v Weiss-Grünom iz Celovca, na katero vabi vse zanaševalce. — V nedeljo, 19. avgusta ob 14 pa priredi brzoturnir, na katerem bo sodelovalo šest klubov in Weiss-Grün. Ker je prireditelj združenja z znatnimi izdatki, prosimo čimvečje udeležbe, klube pa vabimo, da si to tekmo ogledajo, ker imajo obakrat ugodno vlakovno zvezo.

Propozicije

za odigranje pokalnih tekem klubov na Gorenjskem

V svrhu propagande nogometnega sporta in medsebojnega odvega sodelovanja gorenjskih klubov se razpisujejo pokalne tekme za pokal, ki ga daruje LNP. Tekme se odigravajo po določbah pravil in pravilnikov JNZ ter po sledečih propozicijah:

1. Prijavitelj se zamorejo sledeči klubi: Bratstvo, Enakost, Gorenje, vsi Jesenice: Korotan, Kranj; Sora, Skofja Loka; Svoboda, Tržič; SK Radovljica. — Rok za prijave je do 18. avgusta, a tekme se začne igrati v nedeljo, 26. avgusta.

2. Nastopiti smejo samo verificirani igralci, ki imajo pravico nastopa v prijateljskih tekmah in oni dejalni igralci, ki še niso bili verificirani za kak drug zvezni klub.

3. Igra se po dvojnem kup sistemu, enkrat doma in enkrat na igrišču izrebanega nasprotnika. Oni, ki v obeh tekmah doseže slabši rezultat, izpade. Če je rezultat po drugi tekmi neodločen je tudi število golov enako, se podaljša tekma za dvakrat 10 minut, in če še ni odločitev, izreba sodnik ob prisotnosti obeh kapetanov in ev. službovalca odbojnika takoj po koncu pokalne tekme, ki sodeluje v naslednjem kolu.

4. Te pokalne tekme se lahko odigrata tudi na se neverificiranih igriščih in tudi kot nočne tekme. Za nočno tekmo morata pristati oba prizadeta kluba.

5. Klub, ki se prijavi za tekmovalje, je dolžan odigrati vsaj revančne tekme, sleer mora plačati kot odškodnino protivnemu klubu, ki je tekmo odigral v kraju kluba, ki odstopa od nadaljnje tekmovalje, stroške, ki jih odredi LNP in ki so: polovična vojnja III. razreda osebnega vlaka za 13 oseb, odškodnina za prehrano, stroški delanske reklame, odškodnina za sodnika in penale, ki ga določi LNP.

6. Razdelitev denarika tekem: Od inkasa vsake tekme se odbije 20 odstotna državna taksa, stroški sodnika ter event. službovalca odbojnika, 10 odstotkov za izrišče, citrone, 10 odstotkov za LNP. Ostanek se razdeli med oba kluba na polovico. Najmanj pa se plača gostujočemu klubu znesek, ki odgovarja polovični vojnji III. razreda osebnega vlaka za 13 oseb ter 150 Din za prehrano igralcev.

7. Klub, katerega možstvo bi med tekmo odstopilo, se izključi od nadaljnje tekmovalje ter se vse

je najvestneje vršil svojo službo, ko je moral pred letom radi bolezni prositi za dopust. Ko odhaja v zaslužni pokoj, mu želimo, da bi ga v sreči in zadovoljstvu užival med nami dolgo vrsto let.

— Z nemškimi »Slehernikom« ne bo nič. Pred dnevi smo poročali, da nameravajo baje tudi tukajšnji Nemci vpriporiti »Slehernika«. Zadržaj »Deutsche Zeitung« pa nas je korigirala in pravi, da vest ni resnična. Kolikor smo poučeni, so celjski Nemci o tej zadevi res razpravljali.

— Regulacija Sušnice. Zadnje dni opazujemo, da se pri Sušnici pridno gibljeje mestni delavci, ki so zaposleni z marjenjem tega potoka. Zelo hvalevredno bi bilo, če bi se res začelo z regulacijo tega pritoka Savinje, ki je ob vsaki povodnji delal občutno škodo.

— Hmeljski obiralci prihajajo. Da je hmeljska sezona na vlišku, pričajo tudi številni hmeljski obiralci, ki vsak dan prihajajo z vlakom v Celje in od tu dalje v Savinjsko dolino za zaslužkom. Včeraj smo čuli, da je letos malo pomanjkanje obiralcev, čeprav skušajo nekateri kmetje obrniti večinoma z domačimi ljudmi. Da ni toliko obiralcev kakor prejšnja leta, se navaja kot vzrok, da letos hmeljski obiralci nimajo polovične vožnje na železnici, kakor doslej že dolgo vrsto let.

— Dve žrtvi nesreče. Kranjca Ivana, 21-letnega delavca iz Golobinje pri Brežicah, je v četrtek v Planini pri Sevnici neznan moški v prepiru zabodel v desno roko. — 3-letnega sinčka dinarjara iz Planine pri Sevnici Baumkirchnerja Franca je na praznik v Planini ugriznil neki pes v obraz.

Ptuj

Zverinski nočni napad. V vasi Gradišče občina Leskovec je prišlo pred dnevi do zverinskega nočnega napada, ki bo najbrž zahteval mlado človeško življenje. Na javni cesti sta dva razgrajata brez najmanjšega vzroka napadla posetnikovega sina Jakoba Topolovca ter ga z ročicami pobila na tla, da je obležal nezavestem v mlaki krvi, nakar sta na tleh ležečega naprej pretepała in z nogami po njem hodila. Topolovec je dobil smrtno-nevarne poškodbe na glavi in hude notranje poškodbe in je njegovo stanje tako nevarno, da niti ni sposoben za prevoz v bolnišnico. Varnostnim organom je mogel navesti le imena napadalcev. Orožniki so dva osumljenca izsledili in izročili okrajnemu sodišču v Ptuj. Smrtnonevarno poškodovani Topolovec, čigar stanje je obupno, je bil previden s vs. zakramenti.

Nezgode in nesreče. 7-letno Marico Korpar, hčerko posestnika v Osluvskeh je konj s kopitom udaril po glavi tako hudo, da se je Marica zgrudila nezavestna. Pripeljali so jo v ptujsko bolnišnico, kjer so ugotovili, da ima lobanjo prebito in je poškodba smrtno nevarna. — Hud pes je nevarno ogrizel 78-letno Heleno Deberšek iz Cirkovca in so jo morali pripeljati v ptujsko bolnišnico. — Pod voz je padel 30-letni viničar Konrad Polanec. Dobil je težke poškodbe po celem telesu in so ga morali pripeljati v bolnišnico.

— Vprašanje lakote, bede, beračenja so da pa seveda rešiti še drugace. Kaj pravite, ali ne bi bilo prav, če bi družba (občina itd.) take siromake pobrala, jim sezidala primeren dom in jih tam redila in vzgajala? Po mojem to ne bi bila nobena milost in tudi nobena pravica družbe, ampak njena dolžnost! Za blaznice, bolnišnice itd. je denar — zakaj ga ni za otroke?

— Vprašanje lakote, bede, beračenja so da pa seveda rešiti še drugace. Kaj pravite, ali ne bi bilo prav, če bi družba (občina itd.) take siromake pobrala, jim sezidala primeren dom in jih tam redila in vzgajala? Po mojem to ne bi bila nobena milost in tudi nobena pravica družbe, ampak njena dolžnost! Za blaznice, bolnišnice itd. je denar — zakaj ga ni za otroke?

— Vprašanje lakote, bede, beračenja so da pa seveda rešiti še drugace. Kaj pravite, ali ne bi bilo prav, če bi družba (občina itd.) take siromake pobrala, jim sezidala primeren dom in jih tam redila in vzgajala? Po mojem to ne bi bila nobena milost in tudi nobena pravica družbe, ampak njena dolžnost! Za blaznice, bolnišnice itd. je denar — zakaj ga ni za otroke?

— Vprašanje lakote, bede, beračenja so da pa seveda rešiti še drugace. Kaj pravite, ali ne bi bilo prav, če bi družba (občina itd.) take siromake pobrala, jim sezidala primeren dom in jih tam redila in vzgajala? Po mojem to ne bi bila nobena milost in tudi nobena pravica družbe, ampak njena dolžnost! Za blaznice, bolnišnice itd. je denar — zakaj ga ni za otroke?

— Vprašanje lakote, bede, beračenja so da pa seveda rešiti še drugace. Kaj pravite, ali ne bi bilo prav, če bi družba (občina itd.) take siromake pobrala, jim sezidala primeren dom in jih tam redila in vzgajala? Po mojem to ne bi bila nobena milost in tudi nobena pravica družbe, ampak njena dolžnost! Za blaznice, bolnišnice itd. je denar — zakaj ga ni za otroke?

— Vprašanje lakote, bede, beračenja so da pa seveda rešiti še drugace. Kaj pravite, ali ne bi bilo prav, če bi družba (občina itd.) take siromake pobrala, jim sezidala primeren dom in jih tam redila in vzgajala? Po mojem to ne bi bila nobena milost in tudi nobena pravica družbe, ampak njena dolžnost! Za blaznice, bolnišnice itd. je denar — zakaj ga ni za otroke?

— Vprašanje lakote, bede, beračenja so da pa seveda rešiti še drugace. Kaj pravite, ali ne bi bilo prav, če bi družba (občina itd.) take siromake pobrala, jim sezidala primeren dom in jih tam redila in vzgajala? Po mojem to ne bi bila nobena milost in tudi nobena pravica družbe, ampak njena dolžnost! Za blaznice, bolnišnice itd. je denar — zakaj ga ni za otroke?

— Vprašanje lakote, bede, beračenja so da pa seveda rešiti še drugace. Kaj pravite, ali ne bi bilo prav, če bi družba (občina itd.) take siromake pobrala, jim sezidala primeren dom in jih tam redila in vzgajala? Po mojem to ne bi bila nobena milost in tudi nobena pravica družbe, ampak njena dolžnost! Za blaznice, bolnišnice itd. je denar — zakaj ga ni za otroke?

— Vprašanje lakote, bede, beračenja so da pa seveda rešiti še drugace. Kaj pravite, ali ne bi bilo prav, če bi družba (občina itd.) take siromake pobrala, jim sezidala primeren dom in jih tam redila in vzgajala? Po mojem to ne bi bila nobena milost in tudi nobena pravica družbe, ampak njena dolžnost! Za blaznice, bolnišnice itd. je denar — zakaj ga ni za otroke?

— Vprašanje lakote, bede, beračenja so da pa seveda rešiti še drugace. Kaj pravite, ali ne bi bilo prav, če bi družba (občina itd.) take siromake pobrala, jim sezidala primeren dom in jih tam redila in vzgajala? Po mojem to ne bi bila nobena milost in tudi nobena pravica družbe, ampak njena dolžnost! Za blaznice, bolnišnice itd. je denar — zakaj ga ni za otroke?

— Vprašanje lakote, bede, beračenja so da pa seveda rešiti še drugace. Kaj pravite, ali ne bi bilo prav, če bi družba (občina itd.) take siromake pobrala, jim sezidala primeren dom in jih tam redila in vzgajala? Po mojem to ne bi bila nobena milost in tudi nobena pravica družbe, ampak njena dolžnost! Za blaznice, bolnišnice itd. je denar — zakaj ga ni za otroke?

— Vprašanje lakote, bede, beračenja so da pa seveda rešiti še drugace. Kaj pravite, ali ne bi bilo prav, če bi družba (občina itd.) take siromake pobrala, jim sezidala primeren dom in jih tam redila in vzgajala? Po mojem to ne bi bila nobena milost in tudi nobena pravica družbe, ampak njena dolžnost! Za blaznice, bolnišnice itd. je denar — zakaj ga ni za otroke?

— Vprašanje lakote, bede, beračenja so da pa seveda rešiti še drugace. Kaj pravite, ali ne bi bilo prav, če bi družba (občina itd.) take siromake pobrala, jim sezidala primeren dom in jih tam redila in vzgajala? Po mojem to ne bi bila nobena milost in tudi nobena pravica družbe, ampak njena dolžnost! Za blaznice, bolnišnice itd. je denar — zakaj ga ni za otroke?

— Vprašanje lakote, bede, beračenja so da pa seveda rešiti še drugace. Kaj pravite, ali ne bi bilo prav, če bi družba (občina itd.) take siromake pobrala, jim sezidala primeren dom in jih tam redila in vzgajala? Po mojem to ne bi bila nobena milost in tudi nobena pravica družbe, ampak njena dolžnost! Za blaznice, bolnišnice itd. je denar — zakaj ga ni za otroke?

— Vprašanje lakote, bede, beračenja so da pa seveda rešiti še drugace. Kaj pravite, ali ne bi bilo prav, če bi družba (občina itd.) take siromake pobrala, jim sezidala primeren dom in jih tam redila in vzgajala? Po mojem to ne bi bila nobena milost in tudi nobena pravica družbe, ampak njena dolžnost! Za blaznice, bolnišnice itd. je denar — zakaj ga ni za otroke?

— Vprašanje lakote, bede, beračenja so da pa seveda rešiti še drugace. Kaj pravite, ali ne bi bilo prav, če bi družba (občina itd.) take siromake pobrala, jim sezidala primeren dom in jih tam redila in vzgajala? Po mojem to ne bi bila nobena milost in tudi nobena pravica družbe, ampak njena dolžnost! Za blaznice, bolnišnice itd. je denar — zakaj ga ni za otroke?

— Vprašanje lakote, bede, beračenja so da pa seveda rešiti še drugace. Kaj pravite, ali ne bi bilo prav, če bi družba (občina itd.) take siromake pobrala, jim sezidala primeren dom in jih tam redila in vzgajala? Po mojem to ne bi bila nobena milost in tudi nobena pravica družbe, ampak njena dolžnost! Za blaznice, bolnišnice itd. je denar — zakaj ga ni za otroke?

— Vprašanje lakote, bede, beračenja so da pa seveda rešiti še drugace. Kaj pravite, ali ne bi bilo prav, če bi družba (občina itd.) take siromake pobrala, jim sezidala primeren dom in jih tam redila in vzgajala? Po mojem to ne bi bila nobena milost in tudi nobena pravica družbe, ampak njena dolžnost! Za blaznice, bolnišnice itd. je denar — zakaj ga ni za otroke?

— Vprašanje lakote, bede, beračenja so da pa seveda rešiti še drugace. Kaj pravite, ali ne bi bilo prav, če bi družba (občina itd.) take siromake pobrala, jim sezidala primeren dom in jih tam redila in vzgajala? Po mojem to ne bi bila nobena milost in tudi nobena pravica družbe, ampak njena dolžnost! Za blaznice, bolnišnice itd. je denar — zakaj ga ni za otroke?

— Vprašanje lakote, bede, beračenja so da pa seveda rešiti še drugace. Kaj pravite, ali ne bi bilo prav, če bi družba (občina itd.) take siromake pobrala, jim sezidala primeren dom in jih tam redila in vzgajala? Po mojem to ne bi bila nobena milost in tudi nobena pravica družbe, ampak njena dolžnost! Za blaznice, bolnišnice itd. je denar — zakaj ga ni za otroke?

Kaj pravite?

«Slovenski narod» je te dni objavil poročilo o štirih ali petih otrocih, ki brez obrtnega lista prodajajo po ljubljanskih ulicah in trgih cvetlice in podobno drobnjad, njihov oče pa čaka v kakšnem skritem kotu, da mu prinese kakšen dinarček za žpanje. Če mu nidesar ne prinese, jih natepe. Ali pa jih natepe mati, ki ni dosti boljša od očeta.

Zgodbe o otrocih, ki beračijo za sebe in za svoje starše, navadno na povelje, niso nič novega. V velikih mestih so taki pojavi nekaj vsakdanjega, kakor je nekaj vsakdanjega beračenje z izposojenimi otroci, ki jih beračica štiplje, da prav počeno večijo, kadar pride mimo »boljši« gospod ali gospa.

Tej žalostni sliki pa dodaja pisec omenjenega poročila še svoje modrovanje, da bi se dala vsa ta siromaćija na mah odpraviti, če revne matere ne bi rodile otrok. In potem se po stari navadi obregne ob one, ki ne zagovarjajo maltuzijanstva, in tako od strani mahne tudi po celibatu ter mu je celo olla-gum vreden, da se zneso nad ljudmi, ki taka sredstva odbijajo.

Recept, naj revne matere ne rade, se zdi meni čisto dober. — Ali morda ni? To je vendar jasno! Le poslušajte! Kolikor manj bo otrok, toliko manj bo ljudi; in kolikor manj bo ljudi, toliko več bo živčaja za tiste, ki so. Ta recept bi se dal še izboljšati, če bi tudi premožne matere ne rodile — ljudi bi bilo še manj. Najboljše pa bi bilo, če bi — pri n. Tesla, ki je baje iznašel smrtno žarke, s tistimi uničiti sploh vse človeštvo in nato še samega sebe, da bi bila vsaka lakota na zemlji izključena: človek, ki ga ni, ne more biti lahen in ne more prodajati cvetlice ali pa beračiti in vzbujati v silih ljudih vesti, ki jim očita, da ne delajo prav.

Vprašanje lakote, bede, beračenja so da pa seveda rešiti še drugace. Kaj pravite, ali ne bi bilo prav, če bi družba (občina itd.) take siromake pobrala, jim sezidala primeren dom in jih tam redila in vzgajala? Po mojem to ne bi bila nobena milost in tudi nobena pravica družbe, ampak njena dolžnost! Za blaznice, bolnišnice itd. je denar — zakaj ga ni za otroke?

Kako so izgubili Indijanci zadnjega zaveznika

Indijansko dekle izdalo skrivnost

Leta 1532. je Franc Pizarro z zvižabo in ne-človeško krutostjo zavojeval za Španijo deželo starega indijskega plemena Inkov: zlati Peru. Pohlep Špancev, ki so se zgrinjali v deželo, kateri je naša narava mimo zlata še vseh mogočih drugih svojih zakladov, ni poznal nobenih meja.

Hitro obogateli in se nato vrtni v Španijo, to je bilo geslo vseh pustolovcev, ki so prihajali v Peru. A najsi so bili domačini prešibki, da bi se bili otresli suženjskega jarma svojih zatiralcev, pod katerim so hitro izumirali — so pa imeli vendarle nekega mogočnega zaveznika. To je bila mrzlca, ki je neumljeno kosila med Španci, tako, da so novi prihajalci komaj sproti dopolnjevali številno umrlih. Domačini so pač poznali zanesljivo sredstvo proti mrzlci, a so ga iz umljivih razlogov skrbno skrivali pred svojimi zatiralci. Saj je mrzlca, počasi sicer, zato pa tem neizprosneje redčila španske vrste in delovala med sovražniki porazneje, nego bi bili mogli Inki, pa če bi bili zbrali proti njim tudi vse svoje moči.

Leta 1632. je bil imenovan za španskega podkralja v Peru-ju grof del Chinchon. Svoj sedež je imel v glavnem mestu Lima, odkoder je vladal nad podjarmljeno deželo z vso strogostjo. Če je bil že pod prejšnjimi podkralji suženjski jarem za Inke skrajno težak, je postal sedaj neznošen. Podkraljeva žena, prelepa grofica Chinchon, ki si je jemala usodo podjarmljenih Indijancev zelo k srcu, je skušala z ljubeznijo in krotkostjo olajšati trdo in krivično vladavo svojega moža.

A ni mogla dolgo nadaljevati svojega plemenitega prizadevanja, kajti tudi njo je napadla mrzlca. Njen nežni telesni ustroj in že itak slabo zdravje ni bila kos mrzlci. V breznačnem stanju

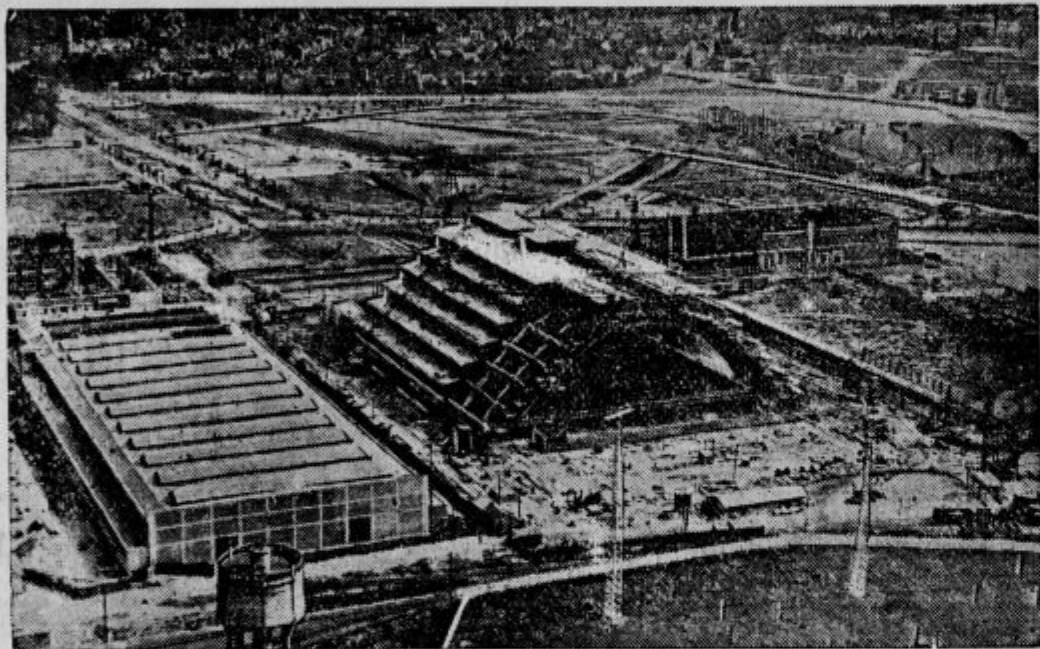
je ležala v Limi. Obupani in skrajno užaloščeni podkralj je pozval k njej vse znane zdravnike, da bi rešili toli drago mu življenje. Toda kljub najskrbnejši negi in pomoči so bolnici hitro pešale moči.

V majhni kamrici na dvorišču se je prav tedaj borila s smrtjo tudi mlada indijanska služabnica podkraljeve žene. Tudi njo je napadla mrzlca, ko je bila noč in dan stregla globoko ljubljeno gospodari. Živ kret se ni brigal za zapuščeno bitje v njeni bolezn. Vendar se ji je smehljala rešitev. Njen oče, star Indijanec, se je skrivoma priplazil k njej.

»Vzemi ta prašek in ga užij, a ne izdaj ga tujcem,« je v naglici zašepetal dekletu in ji stisnil v roko votlo bučico, polno drobno semletega praška. Nato je zopet neslišno izginil v noč.

V indijanskem dekletu pa sta zmagali ljubezen in vdanost do blagosrčne gospodarice nad plemenitimi pomisleki, nad pokorščino do očeta. Omahovaje se je dvignila z ležišča in se opotekala proti grofičini bolniški sobi. Začuden jo je pogledal podkralj, začudeno zdravniki; vsi so menili, da so vročične blodnje, ko je govorila o zdravlju. Kmalu pa so se vsi prepričali o pomirjevalnem, hladilnem učinku praška, ki ga je prinesla. Zdravilo je zado-etovalo, da sta tako grofica kakor indijansko dekle popolnoma okrevale.

Zdaj so začeli z vso vnemo preiskovati izvor praška: kinina, in kmalu nato so odkrili skrbno varovano indijansko skrivnost: mrzlično drevo z zdravilnim lubjem. V spomin na prvega belega človeka, ki je izkusil zdravilno moč tega sredstva, in v spomin na plemenito grofico so učenjaki imenovali drevo Cinchona, to je drevo s kininovim lubom.

Priprave za svetovno razstavo v Bruslju 1935. Glavna lopa bo široka 87 m.

Kitajska inteligenca stopa v katoliško vero

Iz Pekinga poročajo, da so prestopili v katoliško vero sledeči kitajski odličniki:

Prof. Č'en, komponist in profesor na narodni univerzi v Pekingu; Jožef Cang Pei-lun, profesor za angleško književnost na kitajski univerzi v Pekingu; Jožef You-če, brigadni general in vojni izvedenec, in Jožef Cang Yie, bivši tajnik podkralja v Mukdenu. Glavna zasluga, da so vstopile v našo vero vodilne kitajske osebnosti, gre v prvi vrsti duhovniku dr. Pavlu Yupinu, ki je po rodu Kitajec in deluje zdaj kot generalni ravnatelj katoliške akeije na Kitajskem. Pred nedavnim je bil še profesor v Rimu.

Modern dom za gobavce

Gobavost je težka in neozdravljiva bolezen, dasiravno se ne podeduje. V Atlantskem oceanu so na nekih otokih cele kolonije gobavcev, ki žive daleč od človeške družbe svoje žalostno življenje. Pred nedavnim je poklonil neimenovani človekoljub v Braziliji veliko svoto za dom gobavcev, kjer bo našlo zavetišče 4000 bolnikov. Dom, nad katerim je prevzelo protektorat Društvo narodov, bo najmoderneje opremljen in bo bolnikom na razpolago gledališče in igrišče. Uprava doma pa bo izdajala lastno glasilo. V bližini doma nameravajo zgraditi še poseben institut za inozemske zdravnike, ki bodo proučevali to nevarno bolezen in iskali sredstev zoper njo. Kakor zatrjujejo nekateri vestni, bo gobavcem dovoljeno tudi medsebojno sklepanje zakonov, seveda le pod pogojem, da se izroče novorojenčki tujemu varstvu.

Ku-Klux-Klan dviga glavo

Organizacija Ku-Klux-Klan je znova oživela. Še vedno je v spominu njeno pogubono delovanje med Američani, ki je toliko škodovalo mirnemu verskemu življenju. Tokrat pozivlja organizacija na boj proti boljševizmu in fašizmu obenem. Borba se bo vršila tudi napram krščanstvu, ki ogroža po mnenju te našemljene organizacije ameriško ustavo ravno tako kot fašizem in komunizem. Tokrat prihaja bojni klic iz Georgije in se širi preko Oklahame in Kansasa v Texas. Povsod se ustanovljajo nove zveze: Zveze kuščarjev in zmajev, ki zborujejo o polnoči na prostem, kjer se posvetujejo o »pravih vernikih«, katerim utisnejo na vrata ognjene križe. Nekateri ameriški listi protokujejo oživljenemu Ku-Klux-Klanu kratko življenje. Drugi zopet opozarjajo merodajne kroge na nevarnost, ki preti ameriški ustavi, ako se ne onemogoči uničevalno delo Ku-Klux-Klana.

Paul Poiret — mednarodno znani pariški modni umetnik, ki je v zadnjem času popolnoma obubožal. Njegovi ateljeji so brez vseh naročil in Poiret brez sredstev. Kosit hodi v ljudsko kuhinjo za obubožane duševne delavce. Dobiva tudi majhno podporo za brezposelne.

Mož ki se mu pokori in mu je vdana vsa Nemčija, med oberammergauskimi izralci.

Letalo že nadkriljuje ptice!

Nismo še slišali, da bi si orel ali jastreb zlomil v zraku peroti, ali vesled napačnega letanja padel na zemljo. Ptič z lahkoto obdrži ravnotežje v zraku, ker izvrši vse gibe kar sam ob sebi. Človek obvlada letalo brezhibno šele po dolgih letih. Dočim izvrši ptič na sekundo 70 posameznih gibov, jih zmore človek komaj 12 in je torej ptič v tem pogledu šestkrat boljši od človeka.

Glede krmarenja samega pa je človek enak ptiču. Veliko letalo krmarimo lažje kot malo in bi 16.000 kg težko letalo eorazmerno krmarili ravnato varno, kot krmari svoj let letiči ptič. Naši motorji pa so v primeri z golobjimi mišicami že štirikrat močnejši. Ako primerjamo motorno silo veleletala, vidimo, da goni le-ta letalo 50 krat močnejše kot pa golobje mišice goloba.

Tudj v hitrosti letanja nadkriljuje letalo ptiča. Dočim preleti glob na uro največ 80 km, je preletelo letalo v istem času že 760 km.

Človek tudi višje leta kot ptič: višinski rekord za letala znaša 13.600 m, kondor pa, ki med ptiči najvišje leta, doseže komaj višino 5500 m.

Evropska kupa — nagrada za magdeburške zmagovalce.

Polinezijski čarovniki

Alain Gerbault, francoski »samotni mornar«, ki se potika v mali jadrnici, pravi orehovi lupini, po neskončni oceanski gladini, se je zopet oglašil iz Polinezije. Pripoveduje pravljene zgodbe o domačih čarovnikih in zdravnikih na teh blaženih otokih. Stvari, ki jih je videl, so tako nenavadne, da ni v stanju Gerbault presoditi, »koliko prevare ali zvižaje je bilo zraven in koliko v Evropi nepoznanih nadnaravnih zmožnosti«. Zato samo podaja lastna doživljaja brez vsakih pripomb in pojasnil:

»Starec je rekel, naj mu dam katerikoli droben predmet izmed onih, ki jih vedno nosim s seboj. Potegnil sem svoj prstan s kazalca in se tega takoj skecal, ker je vedež visoko dvignil roko in zagnal moj prstan daleč v morje. Ni se zmenil za moj dolgi obraz in očitke, temveč je nekaj šepetal in mrmral. Zatem me je močje povabil v svoj čoln. Čim sva bila kakih 50 metrov od obale, se je starec nagnil in neprestano mrmraje pričel gledati valove. Nenadno je stegnil roko in privlekel iz vode drobno ribico. Razparal jo je z nožem in iz trebuha potegnil moj prstan. Osupo sem gledal to novo izdajo legende o Polikratovem prstanu. Starec se mi je smejal.«

Drugič je stal Gerbault z istim vedežem ob robu palmovega gaja. Visoko nad njima je letala neka velika ptica. Starec je zažvižgal in večkrat v krogu zasakal glavo. Ptica se je počasi pričela spuščati in naposled obedel v travi samo nekoliko korakov daleč. Prepričan sem se, da je bila kakor omamljena. Lahko bi jo bil pobral. A starec je zopet zažvižgal. Ptica je oživela, prhnila v stran, odprla peroti in takoj zvižnila v nebo. Letela je tako hitro, da nama je na mah izginila izpred oči.

Oceansko spalno letalo

Znani izumitelj Focker je zgradil na Holandskem krasno potniško letalo, ki je namenjeno za redno progo Amsterdam—Nizozemska Indija in je sijajno prestalo poskusni polet. Vsa dolga pot bo opravljena v teku 48 ur. Mogočen dvokrovnik ima pet mož posadke, 32 potniških sedežev in 16 spalnih ležišč. Ta so zavarovana pred ropotom motorjev z neprodirnimi pregradami. Poleg štirih spalnic in velike sobe za potnike ima letalo jedilnico, točilnico, kuhinjo, toileto in kabino za zdravnika.

Trojica najboljših umetnih skakalcev v Evropi, ki so zmagali na evropskih mojstrskih tekmah v Magdeburgu: (od leve na desno) Nemca Esser in Mahraun ter Čehoslovak Leikert.

Iz nohtov se spozna zdravje

Zadnjič smo priobčili mnenje, da se da po nohtih presoditi stanje jetičnega človeka. Pariški antropolog Henri Mungin-Balthazard pa gre še dlje in pravi: »Tvoji nohti na prstih povejo vse.«

Normalni nohti, ki kažejo zdravo in harmonično stanje, so gibljivi, ne krhki, ne premeški, ne predolgi, ne prekratki, ne preširoki, ne preozki.

Noht (ne pretirano rezan) zavzema pol dolžine od konca prsta do prvega členka. Njegove stranice morajo teči paralelno. Njegova prava barva je lahno rožnata. V normalnem stanju je čisto gladek, lahno zapognjen, brez madeža, brez jamic, izrastkov ali pik. Če se noht od tega opisa znatno razlikuje, kaže to na organsko hibe, nagibanje h kakšni fizični bolezni.

Če je noht predolg, nagiba človek k boleznim, ki jih povzroča pomanjkanje energije, slabost.

Ako je noht prekratak, zlasti, če je preplask in skoraj štirioglat, nagiba človek k srčni bolezni kakor tudi k živčni pobitosti.

Čisto kratak in zelo širok noht kaže dražljivost in nevrastenijo.

Preveč trikotni nohti kažejo, da se je bati hrbteničnih bolezni in paralize.

Trapecasti nohti izdajajo bolesto domišljijo.

Ozki nohti kažejo, da zdravje ni pretrdno. Nohti mandeljeve ali orehove oblike kažejo, da arterični sistem ni preveč odporen.

Če so vsi nohti konveksni, to se pravi, če se bočijo od korenine proti koncu, je to znak, da človek boleha na dihalnih organih. Če so posebno konveksni, je to pogosto znak bolelih jeter.

Ako jih gledamo od konca prstov, imajo normalni nohti obliko loka. Če se ta krivulja konča nenadno, če se stranice stiskata kakor pri strehi, pomeni to poapnenje žil.

Ako je noht kazalca zelo izbočen kakor kupa, je to znak bolezni na pljučih.

Če je nohtov lok tako močno izbočen kakor polkrog, kaže to na samozastrupljenje po komplikacijah v ledvicah.

Preploski nohti pomenijo, da limfatične žile ne delujejo.

Če so nohti premeški, kažejo pomanjkanje fizične moči.

Trdi in krhki nohti so znak slabokrvnosti.

Ako se lahko zdrobe v prah, kaže to na težave z žlezami, kar zadržuje notranje izločanje.

Če verjamate, ali pa ne...

Na vrto, ki je bil dolg in širok 3 milimetre, je stala jablana. Z njenih vej so visela jabolka, velika kakor otroške glave. Ta jabolka pa so bila tako temeljito razjedena od črvov, da so bila znotraj skoro prazna. Če je jabolko padlo na tla, je zagrmelo tako silno, da so se stresle vse hiše v okolici. Prišel pa je deček, pobral jabolko, ga pojedel in je bil potem tako sit, da se je nezavesten zgrudil na tla in so morali poklicati 12 zdravnikov. Ti so dečka ozdravili in v zahvalo za to jim je dečkov oče podaril toliko denarja, da so hoteli kupiti ves svet. Ker pa je hotel vsakdo od njih imeti svet zase, so se pričeli med seboj pripraviti in ruvati. Pri tem pa niso opazili, da je zraven potok, v katerem teče sam med. Vsi so padli vanj in žalostno utonili...

»Halo, za božjo voljo nehajte — saj se je samo moji ženi orizgal jajčni kolač!«

Gospodarstvo

Poglavje o izvozu sadja v Nemčijo še ni zaključeno

Čigava bo premija?

Maribor, 17. avgusta.

Priv. izvozna družba v Belgradu je objavila v »Jurtsu in nekaterih drugih listih« pojasnilo na »neupravičene napade na izvozno politiko sadnega oddelka Priv. izvoz. družbe«. Vsa ta pojasnila pa ne morejo izbrisati dejstva, da smo se letos zakasnilo z izvozom ranega sadja v Nemčijo ter smo zamudili ugoden trenutek, da bi plasirali našo produkcijo na nemških trgih. Če bi lahko izvažali s pričetkom izvozne sezone, bi prodali jabolka v Nemčiji po 36, 34 in 32 mark. Danes notirajo ista jabolka le še 18—16 mark in tendenca je padajoča. V nekaj dneh so tako naši izvozniki izgubili pri vagonu po 6000 Din samo radi omenjene diference. Le nekaj jih je, ki imajo zaključke po 25 mark za 100 kg in bodo še morda malenkost zaslužili. Izvoz ranega sadja v Nemčijo je radi tega sedaj popolnoma zastal in kmetom sadje, ki ga hranijo za prodajo, že gnije. Prisiljeni bodo, da ga predelajo v sadjevec, ker ga na domačem trgu ne morejo spraviti v denar. — Krivda Prizada je tudi v tem, ker še vedno ne pove, koliko bo plačal tako zvane premije in kdaj jo bo plačal. Radi tega danes ne more producent zahtevati od trgovca, da mu nadoplaca k dnevi ceni še premijsko razliko. Govorijo samo, da bo znašala premija 60 par pri kg. Ker je dnevna cena 75 par, za pozne sorte plačujejo sedaj vnaprej tudi dinar, bi bila potem prodajna cena s premijo vred 135 Din odn. 1.60 Din, kar bi bilo še znošno. Če pa trgovec ne ve, koliko bo prejel premije, je tudi ne more plačati vnaprej. Tu bi bilo nujno potrebno, da se zadeva razjasni!

Sadni trgovci in sindikat.

Druge napake Prizada je bila, da je dal izvoz vsega nemškega kontingenta v roke sindikatu. S tem je preudiciral spor v Zdrženju sadnih trgovcev in izvoznikov, ki je zavzel sedaj že ostro obliko. Imena izvoznikov, ki so v sindikatu, smo že objavili. Omenjamo le, da so se

vršile čudne izpremembe pri teh imenih ter so bili prvotno v sindikatu čisto drugi. Sindikat ali »Prigodno Udruženje za izvoz jabuka iz Drav. banovine u Njemačku« se je tudi šele včeraj protokoliral; do danes je torej bil nejuridična tvorba. Dejstvo je, da je ogromna večina sadnih trgovcev — in med njimi so ugledna imena — s politiko sindikata nezadovoljna ter zahteva razčiščenje. Sklicali bodo izredni občni zbor Zdrženja, na katerem bodo sedanjo upravo poklicali na odgovor.

Vozel vsega vprašanja

je stvarno v tem, ali bo Nemčija dovolila uvoz nepakiranega ali pa samo pakiranega sadja. Carina za nepakirano sadje znaša izven kontingenta dve marki, za pakirano pa 7 mark. V kontingentu izvoženega sadja pa plača pakirano carine 2 marki. Nemčija je zabranila uvoz nepakiranih jabolk baje radi nevarnosti okuženja svojih nasadov po uši San José. Kakor pa nam zatrjujejo naši trgovci, ki so bili v Nemčiji, to ne ustreza dejstvu. Uši so prav tako lahko na jabolkah, ki so v zabojih, ali pa so naloženi alla rinfusa. Če Nemčija zopet dovoli uvoz alla rinfusa naloženih jabolk, potem je vsak kontingent odveč, ker bomo pač izvozili jabolka brez zabojev po isti carinski tarifi, kot je dovoljena za kontingentirana v zabojih. Kakor smo zvedeli, so že bili napravljani koraki in Nemčija nam bo ugodnost brez vsega dovolila.

Nastane pa vprašanje: Če ne dela Nemčija nobenih ovir ter dovoli celo uvoz nepakiranih jabolk, kdo ima potem interes, da se mora sadje izvažati v zabojih? — Odgovor: tisti, ki bo prejel premijo. Premija znaša 9000 Din od vagona. Ta denar prejme Prizad, ki bi baje vrnil trgovcem, odnosno producentom 6000 Din, 3000 Din pa obdržal. Stvarno bi potem Prizad zaslužil samo pri naših jabolkih okrog 3 milijone. — Drug interesent pa je sedaj sindikat. Ker mu je Prizad poveril izvoz, je sindikat zainteresiran, da pri tem tudi ostane.

odgovarjali svojemu namenu, to je vzgoji kmetijske gospodinjice.

Na konferenci je bil vsled tega najprej obravnavan učni načrt tečajev. Referirala je Minka Odlašek.

Načelnik kmetijskega oddelka je podal smernice o državljskih vzgoji kmetijskih deklet na teh gospodinjinskih tečajih. O vplivu tečajev na napredek kmetijstva je poročala ga. Sušnik-Golmajerjeva. Ob tej priliki se je zlasti obravnavalo vprašanje stika kmetijsko-gospodinjinskih učiteljic s kmetjsko okolico in njihov vpliv nanjo.

Nadalje so razpravljali o polaganju strokovnih izpitov kmetijskih gospodinjinskih učiteljic. Izražena je bila želja, naj se delajo v Ljubljani. Ker se delo kmetijske gospodinjice bistveno razlikuje od dela meščanske gospodinjice, se je izrazila želja, da preide vse kmetijsko gospodinjstvo v državi v resor kmetijskega ministristva, kakor se to v dravski banovini že izvaja. Iznešena je bila tudi prošnja, da se honorarne uslužbenke tečajev nastavijo pragmatično.

Konferenci so sledila strokovna predavanja. Predavali so strokovni učitelji Vardjan, inž. Kropivšek, inž. Petkusek in inž. Sadar. S konferenco je bila doživešana enotnost v poučevanju na potujočih kmetijsko-gospodinjinskih tečajih, kar bo ugodno vplivalo na uspeh tečajev in na celotno kmetjsko gospodarstvo.

Konkurenca italijanskih tkanin na našem trgu

Gospodarska poročevalska agencija »Estrop« poroča iz Belgrada naslednje: V zvezi s poslabšanjem konjunktura v jugoslovanski bombažni industriji smo zvedeli naslednje: V nobeni jugoslovanski bombažni predilnici ni bilo delo ustavljeno. Res je, da se je povečala italijanska konkurenca in da se mora jugoslovanska industrija z njo boriti; radi tega je bilo v nekaterih predilnicah, v katerih sta delali po dve ali celo po tri sestave, odslovilo eno ali pa tudi po dve sestavi. Od 120.000 jugoslovanskih vreten je danes v dveh sestavah zaposlenih kakih 80.000, medtem ko dela na drugih samo po ena sestava. V kratkem času pričakujejo novo skrcenje v tem pogledu.

V smislu vladnih predpisov mora vsak italijanski bombažni industrijec 30 stotink od kilograma uvoženega bombaža plačati 30 stotink, ki gre do v skupen fond. Od tega se je doslej zbralo že 40 milijonov lir. S pomočjo tega denarja je v teku reorganizacija italijanske bombažne industrije. Tovarne, ki jim grozi propast, s tem denarjem odkupijo, druge zopet podprejo. Pri izvozu prejme predec za vsak kilogram tkanine 36 stotink in vsak tkavec 42 stotink nagrade. Eksportna premija znaša 5%. Vlada pripravlja nasilno znižanje produkcije in bo izdala ukrep, kakor hitro se zanj izreče 80% tkalcev.

Izseljenska razstava. Naša dolžnost je, da se poglobimo v delo in življenje našega izseljenca. Gospod Rudolf Selic iz Hoenbroeka na Holandskem nam bo s svojo izseljensko razstavo, ki se vrši v okviru letošnjega jesenskega velesejma v Ljubljani od 1. do 10. septembra, prikazal jugoslovansko emigracijo v Nemčiji, Holandski in Belgiji. Razstava bo zanimiva in naj služi zlasti izpolnitvi vezi med domovino in emigracijo. Naj bi tej razstavi sledile še izseljenske razstave z materialom iz drugih držav, kjer se trudi naš rod za kosček kruha.

Mednarodni sejem v Solunu, Trgovinski muzej Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine v Belgradu obvešča, da se bo naša država tudi letos uradno udeležila mednarodnega sejma v Solunu, ki se začne 9. septembra in bo trajal do 30. septembra. Organizacija udeležbe je poverjena muzeju. Razstava vzorcev v paviljonu naše države je brezplačna. Razstavljavci morajo poslati svoj razstavni material najkasneje do 25. avgusta irko. Belgrad na naslov: Trgovinski muzej, Ulica Miloša Velikog 29. Razstavljalci, ki ne bi mogli poslati do tega termina svojega blaga na naslov muzeja, naj ga pošljejo na svoje stroške neposredno v Solun na naslov: Chambre de Commerce et de l'Industrie Yougoslave, Salonique 4, Rue Comminot.

V Libereu na Češkoslovaškem bo od 18. do 24. avgusta velesejem. Na njem bo posebna razstava pod geslom »Amerika in mi«. Podrobna pojasnila prejmete na češkoslovaškem konzulatu v Jugoslaviji.

Borza

Dne 17. avgusta 1934.

Denar

Dolar je zopet zgubil nekaj točk. Oficielni tečaj funta je bil v Ljubljani celo nekaj višji, toda v zasebnem kliringu je funt nazadoval v Ljubljani od 235.80—237.40 na 231.40—233, v Zagrebu celo na 228.70—230, v Belgradu na 231.90—230.30. Pezeta 610 bl. v Zagrebu, 607.50 bl. v Belgradu. Avstrijski šiling v Ljubljani 8.03—8.13.

Ljubljana. Amsterdam 2301.79—2313.15, Berlin 1325.69—1336.49, Bruselj 797.46—801.40, Curih 1108.35—1113.85, London 170.44—172.04, Newyork 3330.50—3358.76, Pariz 223.88—225, Praga 140.90—141.76, Trst 290.79—293.19.

Promet na zagrebški borzi 31.631 Din. Curih. Pariz 20.2025, London 15.415, Newyork 302.625, Bruselj 71.95, Milan 26.28, Madrid 41.875, Amsterdam 207.6, Berlin 119.7, Dunaj 72.72 (56.8), Stockholm 79.45, Oslo 77.40, Kopenhagen 68.80, Praga 12.72, Varšava 57.90, Atene 2.93, Carigrad 2.48, Bukarešta 3.05.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% invest. pos. 71—72, vojna škoda 337—338, 8% Bler. pos. 66—67, 7% Bler. pos. 56 bl. 6% begl. obv. 58—59.

Zagreb. Drž. papirji: 7% invest. pos. 71—72, agrarji 38—40, vojna škoda 337—338, 9. 337—341, 12. 339.50—341, 6% begl. obv. 58—59, 8% Bler. pos. 66—66.75, 7% Bler. pos. 56.75—57.50, 7% pos. DHB 68.50—70. — Delnice: Priv. agr. banka 221—225, Guttman 30 bl., Osj. stadk. tov. 120 bl., Bečkerek stadk. tov. 800 bl., Osj. livarna 145 bl., Impex 50 den., Trboveljska 80 bl.

Belgrad. Drž. papirji: 7% invest. pos. 72 den., agrarji 39 den., vojna škoda 336.50—337 (337), 12. 338.75—339.50 (339), 6% begl. obv. 59.75—60 (59.75—59.65), 8% Bler. pos. 67.50 bl., 7% Bler. pos. 57.25—57.50 (57.40). — Delnice: Narodna banka 4050—4100 (4060), Priv. agr. banka 220—221 (220).

Žitni trg

Ljubljana. Koruza popol. suha, kval. gar. 147.5—150, pšenica bač., 79/80 155—157.50, bač., 80 kg, 1% 157.50—160, moka bač., nularica 250—255, ban., nularica 255—260.

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Promet srednji. Sombor. Pšenica bač. okol. Sombor 100—104, gorbač 103—107, srem. 100—104, slav. 101—105, ban. 105—109, bač. in ban. potiska 112.50—115, oves bač. in srem. 62.50—65, rž bač. 80—82.50, ječmen bač. novi 63—64 kg 92.50—95, bač. pol. 67—68 kg 100—105, barani. 110—115, koruza bač. in srem. za avgust 85—87, bač. ladja kanal 92—94, bač. ladja Tisa in Donava 94—96, moka bač. 0g in 0gg 185—205, št. 2 165—185, št. 5 145—165, št. 6 125—145, št. 7 105—110, št. 8 105—107.50, otrobi bač. pšen. prompt 75—77.50, fižol bač. 125—130. Tendenca neizpremenjena. Promet: 138 vagonov.

Budimpešta. Tendenca slaba. Promet srednji. Pšenica okt. 16.12—16.17, zaklj. 16.05—16.06, marec 16.94—17.10, zaklj. 16.93—16.95, rž okt. 12.8—12.49, zaklj. 12.51—12.52, marec 13.30—13.70, zaklj. 13.38—13.40, koruza avg. 10.50, zaklj. 10.50—10.51, sept. 10.40—10.48, zaklj. 10.40—10.41, maj 10.08—10.30, zaklj. 10.11—10.13.

Chicago. Pšenica maj 106, sept. 100.50, dec. 103.50, koruza sept. 74.25, dec. 77.75, oves maj 52.125, dec. 50, rž maj 90.50, dec. 86.

Winnipeg. Pšenica avg. 85.50, okt. 87, dec. 90.75.

Novo mesto

Zaprte duhovne vaje, ki so se vršile od 12. do 15. avgusta v šmihelskem samostanu, katere je vodil preč. g. p. dr. Remec iz Ljubljane, so bile na praznik Marijinega vnebovzetja slovesno zaključene. Udeleženk je bilo 34.

Ze dalj časa opažamo, da trga nekdo »Slovenca« z deske, kjer je nabit, da ga bero oni naši čitatelji, katerim morda njih razmere ne dopuščajo, da bi si list naročili. Skrajno neolikhano in naravnost pobalinsko je to početje.

Kranj

Protibrezbožna razstava »Pro Deo« je prispela tudi v Kranj, od koder namerava oditi še tudi v Trilž. Razstava bo v ljudski šoli poleg župne cerkve v soboto od 9—12 in 15—19, v nedeljo od 7—12 in 15—20 ter v ponedeljek od 9—12 in 15—19. Kakor je razstava vzbujala prav veliko zanimanje po ostali Sloveniji, je to tudi v Kranju in na celem Gorenjskem slučaj. Saj je to kulturna prireditve, ki naj pokaže celemu svetu veliko nevarnost, ki preti človeštvu s strani brezbožnikov.

Vprašanje mestnega kopaljšča v Kranju je še vedno predmet živahnega zanimanja. Javnost z vedno večjimi dokazi prihaja na dan, kako bi bila mestna občina prizadeta, če bi se nekaterim le posrečilo izvesti svoje načrte, ki so v zvezi s projektiranim kopaljščem.

Tednik »Gorenjec« se je na Gorenjskem tako usrdil, da so ga začeli vedno bolj že zahtevati tudi po Ljubljani.

Vprašanje župne cerkve bo že v nekaj dneh rešeno. Popravila in odkrivanje starinskih zanimivosti se naglo bliža koncu in iz cerkve polagoma izginjavajo odri, a cerkev se vedno bolj kaže v vsej svoji nanovo odkriti veličastnosti.

Naznanila

Maturantke in abiturientke 3. letnika Ljubljanskega učiteljskega iz leta 1919 se sestanejo na 15 letnico mature v ponedeljek, 20. t. m. ob 3 popoldne v Ljubljani pri Slamčicu. Stef. Humek.

Ljubljana

1 Nočno službo imata lekarni: mr. Sušnik, Marijin trg 5, in mr. Kurant, Gosposvetska cesta 4.

Drugi kraji

St. Vid nad Ljubljano. V nedeljo, 19. t. me popoldne priredi mladinski pevski zbor »Jadranski strahurji« zvočni koncert. Nastopi 100 mladih pevcev pod vodstvom učitelja g. Jovana. Opozorjamo, da je ta mladinski zbor dosegel na tokmi 3. junija t. l. v Ljubljani izmed vseh 30 sodelujočih pevskih zborov najodličnejšo oceno. Koncert se vrši v šolski telovadnici od 16.15 do 17.15. Vabimo vse prijatelje lepega petja. Predpogaja vstopnice pri M. Jovanu, nasproti šole, od 15. ure dalje pri blagajni pred telovadnico. Med izvajanjem koncerta ni vstopa v telovadnico.

Soštani. Smrekovec vabi... Poročili smo že, da slavi šaleška podružnica SPD letos jubilej 30 letnice obstoja. Na Smrekovec bo veliko planinsko slavo. Ob 8 popoldne bo sv. maša na prostem, nato slavnostna spominška seja. Sodelovalo bo več godb in pevskih zborov. Za vse je preskrbljeno: za prenočišča, hrano in za dobro voljo.

Dolenji Logatec. Tujakoprometno in Ološevalno društvo v Logatcu priredi v nedeljo, 19. avgusta ob 15 veliko godno veselico na »Naku«, to je v parku, last družva, ki se nahaja tik hotela Kramar. Ker bo na veselju preskrbljeno za provostno zabavo ter dobro jedajo in pijačo in je čisti dobiček namenjen olešavci kraja Logatec, se društvo priporoča za obilen obisk.

KULTURNI OBZORNIK

Nikola A. Petkov, Aleksandar Stambolijski

Njegova ličnost i ideje. Prema dokumentima sakupljenim i priredjenim od N. A. Petkova. Sofija 1930. god. Prevedli sa bugarskog Stojan Popov i Stefan Srbakov, Belgrad 1933. god. — V obširnem delu je zbrano glavno gradivo o življenju in delovanju enega najpomembnejših bolgarskih politikov, Aleksandra Stambolijskega, umornega 14. julija leta 1923. Knjiga vsebuje biografske beležke, karakterna svojstva A. Stambolijskega, podatke o reformatorski delavnosti njegovi, ki je bil vodja poljedelske stranke, dalje pisma Stambolijskega iz zapora in izgnanstva naslovljena drugovom. Daljše poglavje je posvečeno delovanju velikega politika na mirovni konferenci ter vsebuje njegove memorandum G. Clemenceauju, predsedniku romunske delegacije, predsedniku grške delegacije Venizelou in predsedniku jugoslovanske delegacije N. Pašiću. Posebno poglavje je posvečeno prikazom inozemske javnosti o Stambolijskem — zastopana so mnenja francoskega, angleškega, italijanskega, češkoslovaškega, nemškega, jugoslovanskega, romunskega in madjarskega tiska. — Izbrani članki in odlomki iz njegovih spisov puste do besede A. Stambolijskega samega, kot posebna poglavja so objavljeni izvlečki iz »Principov bolgarske poljedelske narodne zveze«, iz »Kaj je dosegla poljedelska zveza s svojim opozicijskim delom«, iz »Inteligentne sile v Polji zvezi in v strankah«, iz »Poljedelski javni delovci in njih propadanje«, naposled iz »Politične stranke ali stanovske organizacije«. XV. poglavje knjige je posvečeno spominški skici »Moj poslednji sestanek s carjem Ferdinandom«, zaključni dve poglavji pa temperamentnim, živim govorom A. Stambolijskega, bodisi v parlamentu, bodisi pri drugih priložnostih. — Knjiga, ki tako izčrpno opisuje delo tistega izmed bolgarskih politikov, ki se je prvi iskreno zavzel za realno politiko tako v notranjosti Bolgarije same in ustvaril močeno organizacijo Poljedelske stranke, ki je pa tudi enako realno vodil zunanjo politiko in začel navezovati stike z Jugoslavijo, je gotovo vredna pozornosti. — Knjiga se dobi in naroča v Ljubljani pri gosp. Bogomilu Rothu, žel. kontrolorju, Fügnerjeva ulica 15.

Zborovanje sovjetskih pisateljev v Moskvi

V sredo, dne 15. avgusta, so se v Moskvi sestali sovjetski pisatelji na posvetovanje, ki ga je odprl Maksim Gorkij z daljšim govorom. Ob priložnosti tega svojevrstnega zborovanja objavlja »Prager Presse« sledeče zanimive podatke: »Po trikratnem odlašanju se danes sestane v Moskvi prvi zvezni kongres sovjetskih pisateljev. Kongres je neposredna posledica sklepa osrednjega odbora komunistične stranke z dne 23. aprila 1932, ki ji smemo sedaj prisoditi po vsej pravici zgodovinski pomen. Pred tem sklepom sovjetsko slovstvo ni imelo nikake osnove, na kateri bi se bili mogli pisatelji vseh smeri in odtokov zediniti ali vsaj sporazumeti. V poslednjih dveh letih pred vsakim sklepom, da se preojuje sovjetsko slovstvo, se je takšna osnova ustvarila. Danes obstoji sovjetski pisatelj kot skupinski pojem, obstoji sovjetski pisatelj kot tak, brez ozira na poreklo, na smer njegovega okusa, na njegov svetovni nazor.

To pisatelj pride v dneh moskovskega kongresa do besede.

S kakšnim književnim zakladom prihaja ta pisatelj na kongres? Odgovor na to vprašanje terja, da napravimo zaključek o sedemnajstletni dobi literature. Začetek te dobe se odlikuje z obstojem slavne književne tradicije in krepkega literarnega podmladka. Živeli so še starijši: Veresajev, Serafimovič, Gorki, Brusov, Belij, Sologub, Kuzmin; med mlajšimi so se odklovali: Babel, Pilnjak, Leonov, Fedin, Pasternak, Selvinski, Artem Veselij, Seifulina; dve razdobji sta vezali Blok, Jesejnjin, Majakovskij. Tudi slovstva slovanskih zveznih republik so bila odlična. V Ukrajini so se udeleževali Tičina, Rilskij, Filipovič, Zerov in poleg njih mlajši Pidmohlinij, Antonenko-Davidovič, Johansen, Hvilovij, med Belorusi so skrbeli za tradicijo Janka Kupala in Jakub Kolas, medtem ko so mladini Kuzma Cornij, Mihaz Zarecki, M. Carol in drugi iskali in našli novih potov.

Izgledi so bili videti dobri, in prva leta po končani meščanski vojni in po prestanem gladu so zagledala beli dan mnoga znamenita dela. Hkratu pa se je tudi začelo veliko umiranje: umrli so Brusov, Hlebnikov, Gumilev, Jesejnjin, Majakovskij, Sologub in Hvilovij. A prišlo je še huje. Sobojevnik na vseh frontah revolucije, brezpogojni nasprotniki starega družabnega in političnega reda so se morali odpovedati literaturi ali pa svojim naravnim glasovom izsiljevati izumetničeno petje. V ospredje so stopili radikalni in nezalci, navezovali na tradicijo so razkricali kot »meščanski predsodek«. Pisatelji, ki so se mogli prilagoditi, so bežali v preteklost in v naravo, toda književnost pri tem ni imela nobenega dobička.

Po zgodovinskem sklepu z dne 23. aprila 1932 se je vihar, ki je grozil uničiti sovjetsko slovstvo, nekoliko polegel. Splošno pomirjenje sovjetskega življenja je učinkovalo blagodejno tudi na književnost. Razdelitev na proletarske in neproletarske pisatelje, v stoozdostne, zaveznike, tovariše in sovražnike je nehala biti merodajna za ocenitev sovjetskega pisatelja. Značilen je v tem pogledu ogromni uspeh najnovejših romanov Šolohova (Tihi Don), Alekseja Tolstega (Peter I.) in Ilije Erenburga (Drugi dan).

Kaj se je zgodilo? Življenje je tu kakor na mnogih drugih poljih premagalo zlo razumevanje ideologije. Borba za kvaliteto, v katere znamenju je danes sovjetska unija, je tudi slovstvu znamenja. Še nikoli v Rusiji niso igrali, tiskali in čitali toliko ruskih in svetovnih klasikov, kakor prav zdaj v uniji. Prava lakota po solidni naobrazbi, po osvoboditvi klasične dediščine, po polnovredni umetnosti je zajela vse kroge. Kakor so svojčas odklanjali arhitekturo, ki je težila s svojo hoteno treznostjo, tako je sovjetski čitatelj odklonil ideološko brezhibno, a notranje sterilno in nerazmahnjeno literaturo. Ideologijo in umetnost, hotenje in zmognost, pobožnost in mojstrstvo — to je klic, ki doni zdaj po predelih sovjetskega slovstva.

Povzdignjenje slehernega pisatelja, ki pošteno dela svoje delo, na stopnjo polnovrednega sovjetskega pisatelja — to je nipedek. In še bolj je srce sodobnega sovjetskega pisatelja danes polno želje, da bi si prisvojil obrtniško znanje, da bi ustvarjal klasičnem enakovredna dela, da bi prejel v globino, potem pa šele v širino, da bi dajal u metnine, da bi vestno pilil samega sebe in svoje delo. Dobro stvari, kiso se ustvarja onkraj vseh sistemov, in te želje bodo določile obraz kongresa. a. ž.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Sobota, 18. avgusta: 12.15 Plošče 12.45 Poročila 13.00 Glas, plošče 19.00 Primorska ura (g. Venturini) 19.30 Zunanji politični pregled (dr. Jug) 20.00 Radijski orkester: operna glasba, vmes poje g. Drmoča arije iz slovanskih oper 21.30 Plošče 22.00 Glas, poročila, mandolinistični kvartet.

Nedelja, 19. avgusta: 8.15 Poročila 8.30 Gimnastika (Pustišek Ivko) 9.00 Verko predavanje (p. dr. Regal, Cebulj) 9.30 Trbovlje (L. Mrzel) 10.00 Prenos iz stolnice 11.00 Radijski orkester 12.00 Glas, plošče 16.00 O sadni trgovini (Flego Anton) 16.30 Prenos koncerta mladinskega zbora Jadranskih stražarjev iz St. Vida nad Ljubljano 20.00 Vokalni koncert g. Mare in Stjepana Marčeca 20.45 Plošči iz davnih in današnjih dni (plošče) 22.00 Glas, poročila, Radijski orkester.

Drugi programi:

SOBOTA, 18. avgusta: Belgrad: 22.50 Glasba kapela - Dunaj: 19.30 Zab. gl. 22.50 Vok. gl. - Berlin: 18.30 Trio za klav., viol. in čelo - Bratislava: 22.30 Cig. gl. - Budimpešta: 20.22 Konec. ork. članov drž. opere 21.50 Cig. gl. 23.00 Jazz glasba - Trst-Milan: 19.30 Pisana glasba - Praga: 19.10 Koncert.

NEDELJA, 19. avgusta: Belgrad: 17.00 Prenos zbor. konc. iz Novega Futoga 18.00 Petje narodnih pesmi 19.30 Operne arije V. Popovića 21.00 Prenos zbor. konc. iz Novega Futoga 22.50 in 23.30 Zab. gl. - Zagreb: 21.15 Vok. konc. Ivana Francja 22.15 Zab. gl. 20.05 Koncert 22.00 Vok. gl. - Berlin: 18.50 Koncert 22.50 Zab. gl. 20.45 Laska gl. - Brno: 21.35 Konec. na kitaro - Budimpešta: 20.15 Konec. prestol. ork. 22.45 Cig. gl. - Milan-Trst: 17.15 Pla. gl. program - Praga: 19.00 Konec. voj. gl. 20.40 Konec. kvarteta 22.30 Jazz.

Mož, ki je temeljito poznal sveto pismo, zato tudi goreče ljubil središče bibličnih knjig, Kristusa, gospod zlatomašnik

dr. Josip Dolence

konzistorialni svetnik, profesor bogoslovja v pokoju

je danes dopoldne ob pol 9 odšel k svojemu Velikemu Duhovniku, ki naj ga vpelje v Najsvetejše.

Truplo pokojnega gospoda bo blagoslovljeno v soboto 18. avg. ob 4 pop. ter nato prepeljano v Planino.

Molimo za rajnega, naj mu bo Kristus Vstajenje in Zivljenje!

Ljubljana, dne 17. avgusta 1934.

Župnijska duhovščina Marijinega Oznanjenja.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1-; žentlovanjski oglas Din 2-; Najmanjši znesek za mali oglas Din 10-; Mali oglas se plačujejo takoj pri naročilu. - Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka petlina vrstica po Din 2'50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Stanovanja

Lepo stanovanje
štirisobno, se odda pod ugodnimi pogoji. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »S 1. oktobrom« št. 9345. (c)

Dijaki

Dijaka
sprejem na stanovanje in hrano. Zaloška cesta 92 a, Moste. (D)

Službe iščejo

Postrežnica
išče službo pri majhni, krščanski družini; tudi za majhno plačo. - Stanuje Sv. Petra cesta 82, Ljubljana. (a)

Vajenci

Vajenec (-ka)
se sprejme v trgovino z mešanim blagom. Pogoji: Pridnost, poštenost in izvrstnost računar. - Razen obleke oskrba pri nas. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod 9291. (v)

Trgovsko vajenko

pridno, pošteno, kmetskih staršev, s primerno šolsko izobrazbo - sprejme Marija Tiselj, trgovina z mešanim blagom, Grajska vas, p. Gomilsko. (v)

Vnajem

ODDAJO:
Mizarsko podjetje
se odda v najem s koncesijo, gonilno silo, zalogo lesa, modernimi stroji in kompletnim orodjem za pomočnike, 20 do 30 garnitur. Sprejme se tudi mojster ali delovodja kot družabnik s primernim kapitalom. - Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 9268. (n)

Denar

Hranilne knjižice
vseh denarnih zavodov prodajamo in kupujemo najugodnejše. Pišite takoj na Bančno kom. zavod, Maribor, Aleksandrova cesta 40. - Za odgovor znamko za 3 Din. (d)

Auto-motor

Avto »Opel«
skoraj nov, štirisedežna limuzina, prevoznik 18.000 km, naprodaj. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 9269. (f)

Posestva

Parcele
poceni naprodaj! V najlepšem, razvijajočem se delu Ljubljane, ob topničarski vojašnici. Gramoz na stavbišču, zaradi tega zidanje cenejše. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 9270. (p)

Prodamo

Nudimo Vam
za majhen denar dobra oblačila. - A. Presker, Sv. Petra cesta 14. (l)

Gospodinj, gostilne, obrtniki
ne zamudite ugodne prilike! - Radi izpraznitve zaloge, prodaja iz skladišča Stanko Florjančič, železnina, Resljeva cesta št. 3 (pri Zmajskem mostu) po najnižjih cenah. Vhod v skladišče skozi dvorišče. (l)

Koroške brusnice
planinske (Preiselbeeren), dnevno sveže, dobro izbrane, razpošilja po pošti ali brzovozno od 5 kg naprej po dnevni ceni Zechner Henrik, trgovec, Libelče, Koroško. (l)

Od 550 Din
naprej dobite moderne globoke otroške vozičke v tovarni otroških vozičkov Kucler & Co., Celovška cesta 28, poleg pivovarne »Union«. (l)

Spalna zofa
z žimnico in dolga kuhinjska miza poceni naprodaj. Mara Andlovic, Kolodvorska ulica 11. (l)

Opeko
vseh vrst kupite poceni v Opekarni Jerko, Črnuče. (l)

Nogavice - rokavice

kompletne potrebščine za krojače in šivilje, nadalje bogata zaloga žepnih robcov, toaletnih potrebščin, kravat, vsakovrstnega modnega blaga itd., po najnižjih cenah pri tvrdki

Josip Petelinc, Ljubljana
za vodo (blizu Prešernovega spomenika)

STARSEM!

Za rodbinske člane, ki so blede barve obraza, slabih živcev in brez teka, »Energina« za jačanje krvi, živcev in teka. Odraslim 3 likerske kozarčke na dan. Otrokom 3 male žličke na dan.

»Energina« se dobi v vseh lekarnah v politrskih steklenicah. Steklenica 35 Din.

Reg. S. br. 4787/32.

RAZPIS

Mestno načelstvo v Ljubljani razpisuje ponovno očetavno licitacijo za zgradbo cestnega železobetonskega mostička čez potok Zida na Cesti v Črno vas.

Ponudbe je treba pod običajnimi pogoji vložiti pri mestnem gradbenem uradu, Nabrežje 20, septembra, do torka 21. avgusta 1934 do 11 dopoldne. Istotam se dobe vsi razpisni pripomočki od 17. avgusta 1934 dalje.

V Ljubljani, dne 11. avgusta 1934.

Mestno načelstvo v Ljubljani.
Župan in mestni načelnik: Dr. Dinko Puc, l. r.

RAZPIS

Mestno načelstvo v Ljubljani razpisuje zmanjševalno licitacijo za dobavo tesarskih, krovskih in kleparskih izdelkov na novogradnji šole za Bežigradam.

Vsi razpisni pripomočki se dobe v vložišču mestnega gradbenega urada, Nabrežje 20, septembra, v času uradnih ur od 21. avgusta t. l. dalje. Pravilno kolkovane ponudbe je vložiti pod običajnimi pogoji do dne 4. sept. 1934 do 11 dopoldne v omenjenem uradu.

V Ljubljani, dne 19. avgusta 1934.

Mestno načelstvo v Ljubljani.
Župan in mestni načelnik: Dr. Dinko Puc, l. r.

Naznanjamo žalostno vest, da je naš ljubi soprog in oče, gospod

FRANC PREK

kolar

previden s tolažili svete vere mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bo v nedeljo 19. avgusta ob 14 iz hiše žalosti, Celovška cesta 72, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 17. avgusta 1934.

ZALUJOČI OSTALI

Nenadno je Vsemogočni poklical danes ob pol devetih dopoldne k sebi našega ljubega brata, strica, svaka

DR. JOSIPA DOLENCA

zlatomašnika, bogoslovnega profesorja v p., konzistorialnega svetnika

potem ko je prejel tolažila svete vere. Truplo nepozabnega blagopokojnika se bo blagoslovilo v soboto 18. t. m. ob 4 popoldne in nato prepeljalo v Planino pri Rakeku, kjer bo pogreb v nedeljo, dne 19. avgusta ob 4 izpred rodne hiše na ondotno pokopališče. Prosimo vse znanke, prijatelje in učence-duhovnike dragega blagopokojnika, da se ga spominjajo pri sv. maši in mu naklonijo miloščino molitve in dobrih del.

Planina pri Rakeku, dne 17. avgusta 1934.

Zalujoči ostali

Alja Rahmanova: 5

Zakoni v rdečem viharju

Dnevnik ruske žene

1. oktobra 1920.

Danes smo bile povabljeni k Tanji na godovanje. Ljubezniva, fina plavalaska z dražestnim obrazkom!

Tanja ima, kakor pravi, srečo v življenju. Ima službo v otroškem vrtcu, in ko sem se zavzela, odkod ima vse čudovite reči, ki jih je postavila na mizo, se je nasmehnila v zadregi in odgovorila:

»Povsem enostavno: v vrtcu dobivamo živila za določeno število otrok, in če koga ni, ne zapišemo v dnevnik, ampak obdržimo pajok za se. Imam se za popolnoma upravičeno za to, ker ves dan delam in si za svojo plačo lahko kupim ravno eno presojeno kumaro; za kaj več je premalo. In imam starega očeta in bolno mater.«

»In se ne bojiš, Tanja?« sem vprašala.

»Seveda se bojim, kajti pripeti se mi lahko prav tako, kot Lizočki Vesnovski, ki so jo na mestu ustrelili, ker je izmaknila tri funte kristalnega sladkorja. Pa kaj hočeš, drugega izhoda ni! Kradi ali umri za lakoto!«

Tesno mi je postalo, pa sem kljub temu čvrsto zalagala, saj so bili na mizi sveži zmetki in drobno nestrigan sir, kar se nam je prilagalo kot pozdrav iz Indije Koromandije. Med obedom je pripovedovala Tanjina mati, kako zdaj žive. Sedem oseb stanuje v sobi, ki nikakor ni velika. V enem kotu sje Tanjini starši, v drugem Tanja in njena prijateljica, v tretjem dva železniška delavca, v četrtem mlad mož iz NarObrava (Urad za narodno izobrazbo). Kakor vse druge, tako je tudi stanovanjska površina razdeljena na karte in tu v Omsku, ki šteje zdaj baje 300.000 prebivalcev, ne izdajajo nakaznic na stanovanja, tudi ne na sobe, ampak samo »na kote«. Kakšne ljudi namečejo

ekupaj, za to se gospodje iz Ziltdjela (Stanovanjski oddelek) malo menijo.

Tanjina mati je pravkar pričela na dolgo in široko razkladati, kako je rešeno težko vprašanje slačenja in oblačenja v tem pestrem bivališču, kjer ni nikakih pretinov, ko je potrkalo na vrata. Tanja je pordela in mi pošepnila:

»Alja, prosim te, bodi previdna! Povabila sem namreč nekega čekista na čaj. Gotovo je on!«

»Zakaj mi nisi tega prej povedala?« sem ji oponesla. »Potem bi ne prišla!«

Medtem so se že odprla vrata in vetopil je čekist. Usedel se je in se obnašal zelo samozavestno. Ustnice so se mu skoro nepretrgano nabirale v vesel, svoboden smeh, kadil je cigareto za cigareto, se zložno zleknil v naslanjač, skratka, vsaka najmanjša kretanja je izdajala, da se ima za junaka dneva, za eredišče družbe, ki se mora okrog njega sukati. In kako je jedel! Natančno tako, kot da že sto let ni ničesar užil!

»Tale sir ste gotovo sami pripravili?« se je obrnil na Tanjo, prijazno se smehljajoč. »Res, izvrstno, čudovito!«

Za nekaj časa je pripomnil:

»Toda pazite, da se vam s sirom ne zgodi enako kot Lizočki Vesnovski s sladkorjem! Namrščil je čelo, pa samo za trenotek, potem se je pa dobrodušno razhohotal. Smejal se je tako, da je komaj nehal.

Tanja je prebledela kot zid. S tresočim glasom je rekla:

»Ta sir smo prejeli kot vzgojiteljice, vsaka po en funt! In sladkor tudi! Ne smete misliti...«

»Prosim, prosim!« ji je segel v besedo čekist. »Zdaj sem pri vas gost in ne v službi! Sicer pa čeka ni tako strašna, kot jo slikajo! Predstavite si samo, kaj bi bilo, ko bi nas ne bilo. Vse bi šlo narobe. Seveda, ne moremo vedno z rokavicami prijeti. Priznati moram, da jih je mnogo med nami, ki si dovoljujejo več, nego bi bilo potrebno.

Pa kaj hočete, vsak človek ima svoje slabosti in ravno naše najboljši moči imajo čisto najbolj čudne muhe. Ali naj uporabnega moža samo zato vržemo ven, ker se je za oddih pozabaval s par buržuji?«

Čekist je prišel čisto v ogenj in nas je gledal liki antični poveljnik vojne ujetnike, ki korakajo v triumfu mimo njega.

»Lepo je pa le, če veš, da z vsakim človekom lahko storiš, kar hočeš!« je dostavil.

Pri tem je ostro pogledal Tanjo in mene, da sva povesili oči.

Kar hočeš!« je ponovil. »In najbolj zanimivo je, da si še vsak prizadeva, da bi se pokazal od najlepše strani, da se vsak trudi, pridobiti si našo naklonjenost, tako rekoč našo milost!... Kako mahljaje z repki gospodje in gospe in — zlasti gospiče!«

Ko je čekist utihnil, je nekaj minut trajal mučen molk, ki je postajal očitno tudi njemu neprijeten. Pretrgal je tišino s tem, da se je hipoma obrnil do mene:

»Ali ljubite glasbo?«

»Da!« sem rekla kratko.

»Če hočete, vam zapojem svojo najljubšo pesem!«

Ni čakal našega poziva, ampak se je naslonil nazaj, zamižal in zapel z osladnim tenorjem:

Ljubica, ne molj za me,
Nisem vreden te molitve...«

Sentimentalno, sladkobno besedilo pesmi, skoro ženska poza, ki jo je zavzel med petjem, in tresoč glas, vse skupaj me je tako neprijetno dirnilo, da sem občutila skoro telesno muko. Vse voljo sem morala zbrati, da sem mogla to prenesti: Tu sedi človek mirno, samozavestno in zadovoljno, poje pesmi polne nežnosti in ljubezni in isti človek — je moril! In bo moril, morda še mnogokrat! To je grozno!

Marsikaj razumem: da je trpljenje, bolezen, smrt; tako mora pač biti v svetovnem redu. Toda, da se dobe ljudje, ki more in se potem smejo in pojo, tega ne morem prenesti, to me silni, da bi zdvojila nad vsem...

In jaz mu sedim nasproti, moram molčati, moram se smehljati!

»Plesat, plesat!« zakriči čekist. »Kaj sedite kot zaspane muhe? Na noge, mladina!«

Ko je vstal, da bi povabil Tanjo na plese, sem vstala tudi jaz in rekla:

Ljuba Tanja, oprostite, zdaj moram domov. Nisem si mogla misliti, da bi mi ta človek položil roke okrog života.

»Tako kmalu že, gospica?« je vprašal čekist in se vljudno priklonil.

»Jutri imam predavanje v Komsomolu! (Komunistična sovjetska mladina.) Pa se moram še nekoliko pripraviti.«

»Toda, prosim vas, dam vam potrdilo, da se niste mogli pripraviti, ker ste bili pri meni zaposleni!« se je nesramno muzal čekist. »Dam vam lahko vsako dovoljenje!«

»Nikakor ne maram opustiti predavanja, res moram iti!« nisem odnehala, in ko sem se od vseh poslovila, sem odšla.

4. oktobra 1920.

Mati se odpelje v Tjumen. Po komisarjevi hčerki, ki jo zdaj poučujem, je dobila propusk (popotni list). Komisar je stavil pogoj, da bo mati njegovo hčerko poučevala na klavirju. Potem nam je napisal list, ki nam daje pravico, da ememo imeti pianino. Klavirji so namreč zdaj državna last, in kdor se ne more izkazati z dovoljenjem, mu ne le odvzamejo instrument, ampak ga tudi takoj zapro. Nekaj takih primerov se je že zgodilo v Omsku. Vsi zavidajo moji materi, da se sme odpeljati, kajti vozovnica zdaj ni in propusk dobiti je za navadnega človeka skoro čisto nemogoče.